

Voyage Lavi

Flavienne Payette

Voyaz Lavi
par
Lenstiti Kreol Lans-o-pen
© 1991 Lenstiti Kreol.

Enprimen par
SPACE B.P. 395 Mon Fleri Sesel

... Mon voyaz dan lavi
byento pou al komanse
Mon konn kot mon sorti
Me kote mon pou ale?
Si masin i tennyen
Mon a met lavwal
Me si napa zaviron
Mon pa i pou drive?

Dan milye losean
Lapli pe tonbe,
Divan pe souffle
Lanmer pe gronnyen
Lanatir i an boulders
Bato pe roule
Nor, Sid, Was ou Les
Ki kote por i ete?

Ar wi si Kapitenn ti la
Mon ti a konnen ki pou fer
Me i'n debarke
Menm si i pa ti'n devret
Mwan ki an sarz aprezan
E i annan zanf an avek mwan
Mon voyaz aprezan in komanse
Mon ti a voudre ti a'n terminen

VOYAZ LAVI

Mon ti a voudre ti a'n terminen ... Dabor Tiza i ere. Son lavi maryaz pe mars byen e zot de Gilber zot viv byen avek zot trwa zanfan.

Me byento keksoz i sanze. Tiza i santi son lavi antye bouleverse. I sey pran kouraz me pa fasil. Son voyaz dan lavi in komanse.

Sapit 1

Soley ti ape leve par lao montanny ek laplenn. Son lalimyer dore me ankor en pe pal, ti repann partou e ti ranpli bann verdir avek son premye lasaler. Lao lo bann brans pye dibwa, zwazo ti komans sante. Zot sanson kler e dou ti rezonnen dan kanton pour kas sa silans ki ti'n etabli depi soley kouse. Detanzantan en kok ti sante dan lwenten. Dousman, lemonn ti reveye. En nouvo zour ti ape komanse.

Madanm Siris ti ouver lizye. I ti anvoy en lanmen e tenny revey. Pour en pe letan, i pa ti bouze lo lili, apre i ti vir son latet. Gilber ti ankor pe dormi. I ti atrap son zepol e sakouy li.

"Mm, ki sa?

"Leve", son madanm ti dir,

"Senk er edmi in sonnen." Gilber ti devire. I ti frot en lanmen lo son figir pour tir sonmey e i ti baye. Apre i ti leve, me i pa ti desann deswit. I ti asiz obor lili.

"Tiza, ou konnen ki zour ozordi?" Tiza ti riye. Sa ti en vye fars antre zot. Sak fwa ler Gilber ti pares pour li leve, i ti dir sa. Gilber ti anbras son madanm pour dir bonzour e tou le de ti leve. Zot lazournen ti komans byen boner. Gilber ki ti en labourer ti bezwen raport travay boner. I ti travay lavil alors i ti oblize al granmaten. La dan sa leo, si i ti mank bis sis er, konte i ti pou ariv an retar e i ti pou perdi son zournen. I ti

napa lemwayen pour sa arive, li ki ti mizer avek en fanm ek trwa piti. Deswit i ti al okip li. Tiza, son madanm, ti'n deza ariv dan lakwizin pour prepar gadyak.

"Tiza," Gilber ti mazinen, anmezir ki i ti pe lav son figir. Son vre non ti Elizabet, me depi i'n konn li i'n apel li "Tiza." I ti'n zwenn li dan en fennsifer laplenn. Zot ti'n komans koze e byento zot ti'n tonm anmoure. Zis enn an apre, Gilber ek Tiza ti marye. Tou le de kote paran ti dakor e alors ti napa okenn problem. Lavi byensir, pa ti'n toultan roz me tou le de ti kontan e konpran kanmarad e ansanm zot ti'n reisi konbat tou lobstak.

Apre en an lavi maryaz, Lina ti vin omonn. Gilber ek Tiza ti dan en lazwa enfini. Zot lanmour pour kanmarad ti agrandi. Ler Lina ti komans koze, Gilber ti santi li fyer. Son premye mo ti "Papa" swivi par "manman." Tou sa ki son pti fiy ti fer e dir ti ranpli li avek lazwa.

Ler Lina ti'n ganny de an, Mark ti vini li osi. Gilber ek Tiza ti kontan akoz zot ti mazinen ki ti bezwen en garson pour konplet lafanmiy. Mark osi ti grandi dan sa menm lanmour ek lafeksyon parey son ser. Zot paran ti lite pour donn zot tou le nesesser pour zot devlopman mantal e fizik.

Tou dernyerman, pti Maksim ti aparet, detrwa lannen apre, apre ki Gilber ek Tizan ti'n kwar ki zot pa ti pou ganny ankore zanfan. Pour zot, de ti byen ase akoz lavi ti dir. Me parey nou dir, "L'enfant est né il faut le soigner." Zot pa ti obliyi sa e zot ti donn Maksim menm swen ki le de lot.

"Gilber!" lavwa Tizan ti kas rev Gilber. Deswit i ti brose son ledan e al dan lakwizin pour pran son gadyak kafe nwanr sikre ek en bon bout dipen ek margarin. I ti anval sa vitman, dir orevwar son madanm e i ti ale. Deryer kot lakour, Tiza ti pe okipe menm. Ler ti pas vit e byento i ti bezwen al lev manmay pour al lekòl. I ti lev Lina ek Mark. Lina ti dan sizyenm e son

frer dan katriyenm. Maksim byensir, ti tro pti pour al lekòl. Zanfan ti leve. Vit, zot ti okip zot. Me avan, Lina ti aranz son lili e osi sa ki pour son frer tandiski Mark ti donn manze poul e balye deor. Ler zot ti fini, zot ti al abiy zot e bwar zot dite. Lina ek Mark ti anbras zot manman avan pran zot sak pour ale. Tiza ti debout e get zot. Zot ti fer li lapenn kan zot ti pe ale dan lwen kar zot ti paret telman pti. Enn ler, kan zot ti pran en pti desant, i ti war zis zot de pti bout latet kot pe ale. Ler i ti nepli war zot, i ti retourn anndan.

I ti al get Maksim. I ti ankore pe dormi dan son ber. I ti parey en pti lanz ler son lizye ti fermen. Tiza ti fikse li avek tandres. Apre, i ti bese e anbras li. Answit, i ti kit li pour al netway lakaz. Dan Lendi, i ti bezwen pas balye partou. Lakaz pa ti gran. Ti annan zis senk pyes. En salon, de lasanm dormi, lakwizin ek lasal-de-ben. Kabinen ti deor me Gilber ti'n fer en pti langar pour azout li avek larestan lakaz. Sa ti fer li pli fasil pour zot tou, sirtou pandan letan lapli. Menm si lakaz pa ti gran, lapropte ek lord ti rennyen partou. Plans salon ti toultan klate. Tou le Sanmdi Lina ti pas rouze e Mark ti brose. Dan milye ti annan en latab ronn e lo la ti annan en vaz-a-fler avek fler plastik. Fler ti al byen avek sa semen-d-tab brode dekoupe. Ti osi annan en sandriye, sa ti pour bann viziter ki fimen me ti osi pour fer zoli. Otour latab ti annan kat fotey latwal byen verni. Sa Gilber ti reverni tou le lafen lannen.

Dan en kwen salon ti annan en gran bife. Lo premye tablet, ti met bann vesel. Sa ti bann vesel maryaz ki Tiza ek Gilber ti'n ganny kado. Ti annan ver, lasyet fayans, tas ensi-d-swit ki Tiza ti pe anmas pour son zanfan. Lo sa de lezot tablet ti annan bann liv ek zouzou manmay. I ti met la akòz dan zot lasanm ti napa plas. Toultour salon anler lo miray, ti annan en bann portre ankadre. Ti annan sa ki pour manman ek papa Tiza ki ti'n mor detrwa mwan apre zot maryaz. Ti osi annan portre

paran Gilber. Zot osi malerezman zot ti nepli la. Larestan ti portre manrmay ek maryaz. En kalandriye ti konplet lansanm.

La, letan Tiza ti pe pas balye, radyo anler lo bife ti ape zwe en pti lanmizik byen ge. Tiza ti anvi danse. I ti fini netway salon e diriz ver lasanm. La i ti arete. Maksim ti pe debout devan li avek son zorye dan lanmen. I ti'n fek leve e sonmey ti ankor marke lo son figir. Tiza ti bese e pran li. I ti poz li lo lili e donn li son bibron. Sa ti en keksoz ki Maksim pa ti oule kite. Ler i ti fini bwar, i ti anvoy bibron ater. Sa ti en move labitid, me Tiza ti bezwen riye. Apre i ti al okip Maksim.

Pandan ki Tiza ti kontinyen fer son louvraz, Maksim ti zwe ater. Tiza ti fini anndan e i ti al deor pour okip en pe son pti zarden. Sa ti lafyerte zot de Gilber. En kote ti annan fler e lot kote legim. Koman legim ti annan patol, leti, brenzel, kokonm, ek bred sou-d-sin. Sa ti rann zot ase otosifizan akoz zot pa ti bezwen aste. Tiza ti netway netway en pe ant bann bed, aras move zerb dan son fler e apre i ti antre pour prepar dezennen. Apremidi Tiza ti pli lib. Ti napa gran keksoz pour fer. Ler i ti'n fini pers son de pti pyes lenz i ti al zwe avek Maksim anba pye friyapen. I ti profit sa letan trankilite pour li repoze. Taler Lina ek Mark ti a arive sorti lekol e i ti a bezwen lev ankor.

* * * * *

Gilber ti pe asize dan salon avek son fanmir. Sa ti meyer moman lasware, letan zot ti pe asize koumsa zot tou ansanm. Zanfana ti anmiz zot e zot de Tiza, zot ti detann zot en pe. Mark ti pe fer en zwe-d-pasyans. Maksim ti obor li avek de loto zouzou pe fer roule. Lina ti pe desinen.

"Lina," Gilber ti apel son fiy.

"La mwan!"

"Ou'n fer ou leson?"

"Wi Papa."

"Al rod ou kaye mon a gete." Lina ti leve pour al fer parey son papa ti'n dir li.

Menm ki Gilber pa ti tro konpran lir ek ekrir i ti fer li en devwar tanzantan pour get kaye son de piti. I ti verifye lapropete e gete si zot pa'n tir paz. Satisfè, i ti rann Lina son kaye e Lina ti degaze pour al met laba. Gilber ti get li kot pe ale. Pour son douz an, Lina ti'n byen devlope. Son seve trese ti tonm lo son zepol. Son lekor ti mens e ferm e i ti pe konmans ganny tournir en zenn fiy.

"Wi," Gilber ti mazin, en,

"Lina pa gran, fodre prezerv li byen."

I ti vire e get Mark. I ti pe asanble bann bout son zwe trankilman. En kote bato ti'n komans formen. Gilber ti fer en pti sourir. Mark ti en garson entelizan. Ti fasil pour war. Son parol ti fer sans e parfwa i ti koz parey en adilt. I ti annan en gran respe ek latasman pour tou le de son paran, sirtou son manman. Gilber ti kontan li en kantite. Son regar ti sorti lo Mark e poz lo son madanm. Tiza ti'n met son louvraz brode akote e li osi i ti pe kontanple Lina. Li osi, i ti pe fer son panse lo son fiy. Ki i ti pou vini? I pou vin bon ou move? Ziska aprezan, Lina ti en bon zanfana. I ti annan bon karakter e i ti'n erit lanmour travay avek son paran. Lekol osi i ti fer ase byen, menm si son frer ti pli vif e doue ki li lo kote akademik. Li Lina, i ti pli kontan fer lar ek lakoutir e sak fwa legzibisyon kot lekol, i ti annan plizyer zoli louvraz pour montre.

Lina ti leve e baye. I ti anonse ki i ti an sonmey. I ti dir bonswar son paran e i ti ale. Mark osi ti swiv par deryer avek Maksim dan lebra.

"Pa bliye fer zot lapriyer," Tizan ti rapel zot. Deor, lalin ti pe klere. En pti labriz ti pe soufle. Bann fey ti pe danse. Partou ti trankil. En silans profon ti desann lo vilaz. Tou ti pe al dormi. En zour ti'n fini e i ti ape dir orevwar pour les plas pour demen. Dan sa kalm ek serennite, Gilber ek son madanm ti asize. Tizan ti'n rebran son brode e Gilber ti pe les son limazinasyon ale. Radyo ti pe zwe dousman, e en pti ler lanmizik dou ti ranpli salon ensi ki de leker.

"Dong, Dong." pandil ti kas sa silans. I ti pe anons nef er. Gilber ti'n tande, me otomatikman son lizye ti al lo zegwi. Zot ti byen fikse lo nef ek douz. Gilber ti is en kou son lespirasyon. Tizan ti get li.

"Ki ou soupire, Gilber?" i ti demande.

"Nanryen, mon pe zis larg en pe sa lafatig lazournen." Tiza pa ti demann plis ki sa. I ti konnen ki lazournen son mari ti fatigan. I ti leve. Li osi i ti erente. La son lili ti pe apel li. I ti aranz bann fotey e ferm lafnet. Gilber ti tenny radyo e tou le de ti diriz ver zot lasanm.

* * * * *

Tiza ti sote dan son sonmey. Son zorey fen ti'n anmas en pti lavwa pe kriy "Manman." Ti byen lavwa Mark. Tiza ti anvoy lanmer pour pran son torsi. I ti lev dousman pour li pa deranz Gilber ki ti dan profon sonmey. I ti al kot lasanm manm.

"Manman." Tiza ti koste obor lili. I ti kler torsi lo son garson.

"Ki i annan Mark?"

"Mon per."

"Ki ou per?"

"Mon'n reve ki nou tou nou ti pe asize dan salon. Toutakou ti annan en tanpet loraz, zekler ek gro divan. Lakaz ti tranble e twa ti tonbe. Nou, nou ti ganny sans sove me ou, ou ti priy anba bann debri." Tiza ti get Mark. I ti pe tranble. Son manman ti sey konsol li,

"Pa trakase. Sa i en rev mon boy. Sey reganny sonmey aprezan."

"Manman, mon per. Reste la avak mwan." Tizan ti konnen ki Mark ti vreman per. Depi letan pti i ti'n annan en krentif pour loraz ek zekler e letan i ti tann loraz ou war zekler frape, lontan i ti tay kot son manman pour kasyet.

"Bon," Tiza ti dir,

"Mon a dormi la pour tanto. Avanse donn mwan en pti plas."

"Manman."

"Wi?"

Apre ou a leve avan lizour i fer?"

"Akoz?"

"Pangar Lina i a sikann mwan. I a dir mwan mon en pti baba si ou dormi obor mwan." Tiza ti fer en pti sourir. Si en keksoz Mark pa ti tolere, ti ki dimoun i sikann li.

"O.K." Ler ou ganny sonmey mon a leve." Satisfè, Mark ti devire e kwens obor son manman pour reganny sonmey. La, i ti santi li sen e sof. La ti napa okenn tanpet ki ti pou ganny li.

Sapit 2

Gilber ti is son palto e aranz li byen drwat. I ti fer sir ki son kravats ti anplas. I ti debout e tyek li en kou dan laglas. Wi, i ti kare kare. Tiza ti antre dan lasanm. Gilber ti pre pour pa rekonnet li telman i ti'n abiye. I ti'n met en zoli rob rous are blan.

I ti'n penny en kanboul e sa ti fer li paret bokou pli zenn ki i ti ete. Son boudorey ti klate dan lalimyer soley ki ti penetre par lafnet ouver. I ti'n osi met en soulye rous talon o. Son figir ti'n poudre e i ti'n pas en pti pe far lo son lalev. Gilber ti soufle,

"Manman....., pa ou sile ozordi!" Tiza ti riye me dan son leker i ti byen apresye ladmirasyon son mari. Sa ti fer li santi li fyer. Gilber, li, i ti kontan war son madanm byen abiye koumsa. Ti vre ki dan Dimans i ti abiy byen pour li al legliz, me la i ti'n depas tou.

Sa zour ti en zour spesyal dan zot lavi. Ti lakonfirmasyon zot fiy. Gilber ek Tiza ti'n fer bokou preparasyon pour ki sa dat ti aya grave dan leker Lina. Lina ti antre dan lasanm kot son manman ek son papa. Li osi i ti byen zoli. I ti'n met en rob roz pal e dan son seve i ti'n atas en fler roz artifisye. Son soulye ti menm kouler ki son rob. Sa limenm ki ti'n swazir letan i ti'n al anvil avek son manman de trwa semenn avan.

Gilber ek Tiza ti get li avek lafyerte. Zis yer menm i ti'n en pti baba dan lebra e la ozordi i ti pe al konfirman.

"Manman, papa mon byen?" Lina ti oule konnen. I ti avans devan laglas pour admir li. Gilber ti premye pour reponn.

"Wi, mon ker, ou parey sa pti fler roz ki dan ou latet." Ou'n pran ou liv sanson?"

"Abe, mon'n bliye." Lina ti degaze pour al serse. I ti retournen avek liv byen sere dan son lanmen. O menm moman, Mark ti vin dan lasanm pe atrap lanmen son pti frer. Dan son lenz "safari" ble ti napa konman li. Maksim osi ti byen sile.

"Tou dimoun in pare?" Tiza ti demande. Annou alors. Lina i bezwen ariv laba en demi er-d-tan davans." Lafanmiy ti sorti deor. Gilber ti tak lakaz e zot ti diriz kot legliz. Legliz pa ti lwen e ti pran apepre 10 minit marse pour arive. Laba plizyer dimoun ti'n deza arive e tou lizye ti vir lo nouvo arive, byensir. Lina ti antre dan laliny avek lezot son bann zanmi e apre en pe letan zot ti antre anndan dan legliz. Lezot dimoun ti swiv deryer. Servis ti pe al konmanse.

Apre lanmes ki ti'n en gran sikse avek bokou sanson ek lapriyer par zanfann konfirman zot menm, lafanmiy Siris ti pran semen retour. Lina ti pe mars obor son papa. I ti atrap son lebra e i ti demann li,

"Papa, mon'n lir byen?" Gilber ti riye. Pli boner dan legliz, Lina ti'n lir lektir. Son lavwa for e kler ti'n repann byen dan legliz e Gilber ti'n santi son larm marse. I ti fikse son fiy avan reponn,

"Wi, Lina, ou'n byen lir. Zanmen mon ti a kwar mon pti fiy i a kapab donn sa franse koumsa." Lina ti riye. I ti kontinyen mars obor son papa. Si Mark ti pli atase avek son manman, li i ti tou pour son papa.

Apré tou sa depans lenz ek soulye nef Gilber ti deside ki zot a fer zis en pti dezennen antre zot pour selebre. Zot de Tiza zot ti okipe an arivan kot lakour. Tiza ti kwi diri basmati, Gilber ti prepar leres pla avek led son ser ki ti'n osi ganny envite akòz i ti marenn lakonfirmasyon Lina. Ti annan bon bon pla. En kari poul avek ponm-de-ter, en karang griye lo labrez, en frikase pork ek salad leti ek kokonm.

Gilber ti bwi dizef, koup an trans e aranz sa byen otour pla salad pour fer li pli atiran. Pour deser, Tiza ti debous en bwat frioz e met fre. Sa bann bon loder ki ti monte dan salon ti fer labous manrmay koul delo. Zot ti priye pour ler dezennen arive. Byento midi ti sonnen e tou ti manz avek en lapeti ekstraordiner. Bann manze ti disparet lo pla, enn apre lot. zot ti fer tousala desann avek diven "KARAFINO". Apre ki deser ti'n servi, apenn si zot ti kapab leve pour al dan salon. Mark ek Lina ti met bann zafer sal dan basen me sa pa ti pou lav konmela akòz la ti'n ler pour anmiz en pe avek zot fanmiy.

Dan pti de er, Gilber ti met lanmizik. I ti swazir en kaset Sega. Manrmay ti leve. Dan en pti moman, lanbyans ti'n bon. Setaki ti pe pran en labwason for e pour sa zour menm Lina ek Mark ti'n ganny permisyon gout en pti pe. Byento, Gilber ti komans sante. Lina ti tenny lanmizik pour ekout li. I ti pe sant "Isabelle se promène." Tiza ek Marenn ti donn li lanmen sante. Lina ek Mark ti sey akonpanny zot me zot pa ti tro tro konn bann parol. Me ler bann granmoun ti ariv lo refren, la zot osi zot ti sante akòz sa bout ti pli fasil.

Apré sa sanson, tou dimoun ti bat lanmen, enkli Maksim ki ti pe riye. Lazwa ek lanmour ti antour zot tou dan salon. Dan tou leker ti annan lakontantman. Ti napa okenn rankin, diskisyon ouswa zalouzi. Lina ti santi son lagorz sere. I ti anvi plere avek lakontantman. I ti get son fanmiy ki ti'n reini la ansanm sa

zour, spesyalman pour li, akòz ti son lakonfirmasyon. I ti kontan zot tou. Napa enn ki i ti kapab tire parmi zot.

Marenn ti'n konmans en lot sanson. "Que la paix soit sur le monde". Sa enn Lina ek Mark ti konn par ker akòz zot ti'n aprann lekòl. Zot ti sant byen for e menm ed bann adilt ler zot ti oule mank manke. Apremidi ti kontinyen dan sanmenm sa bon lanbyans. Ti annan sanson, fars, zedmo, lanmizik. Ti osi annan draze, pistas ek plizyer lezot keksoz ankòr. Pa bezwen dir ki manrmay osi ti pe profite. Me parey ti'n komanse, sa lazournen ti bezwen fini. Malerezman pour zanfàn son lanmen ti annan lekòl e zot ti oblize al repoze. Anmize ti gou me ti osi enportan e nesesser pour dormi. Lannmen, ti pou annan bokou pour rakonte. Marenn ti pou reste pour dormi akòz la ti'n tro tar e i pa ti pou ganny bis.

Gilber ti premye pour leve dan son fotey. Son latet ti en pe lour. I ti'n pran enn de plis ki an fo e sa ti pe komans fer lefe. I ti tir pares.

"En en mwan mon al dormi! Demen travay." Tiza osi ti leve.

I ti get pandil, nef er edmi.

"Zot! ler pa i taye! Zanfàn al bros zot ledan al dormi." I ti get Maksim. Pov pti bet. I ti'n dormi dan fotey. Tiza ti pran li. Lina ek Mark ti leve. Zot ti'n vreman byen anmize me deza zot ti pe santi sonmey.

Ler Tiza ti al dan son lasanm, i ti bezwen riye, Gilber ti'n tonm lo lili dan son semiz ek son soulye. Tiza ti tir son soulye avek atansyon pangar i ti a lev li. Li osi i ti tonm dan son plas e byento i ti pe ronfle.

* * * * *

Tiza ti anler lo en montanny. Dan son lanmen ti annan en zoli bouke fler. Lina, Maksim ek Mark ti pe debout obor li. Gilber ti pe asize anba dan en ranpar parmi en ta brousay, pe get zot. Lo son figir, ti annan en lekspresyon drol. Tiza ek manrmay ti pe apel li, me i pa ti reponn. Maksim ti pe plere. Mark ti pe kriye avek lakoler. Lina, li, ti pe dir zot aret fer tapaz. Taza ti met en lanmen obor son labous pour fer son lavwa ariv kot Gilber. I ti kriy,

"Gilber, vini! Nou per la anler nou tousel." Me Gilber ti zis get zot. Apre, i ti vire e ale. Tiza ti avans pli pre pour kriy li ankòr me..... maler....., i ti glise e i ti tonm dan vid. I ti kriye, kriye me person pa ti kapab fer nanryen. Toutakou, koman i ti pe al tonm ater, en lanmen ti gob li, Gilber!

Tiza ti sote. I ti ankòr pe tranble. I ti tat obor li. I ti lo son lili e i ti riy tousel. Ti en rev. I ti mazin en kou de trwa zour pase ler Mark ti'n reve e ti'n kriy li. Li osi, i ti'n fer preski menm rev. Tiza pa ti krwar dan definisyon rev, me la i ti demande ki sa de ti oule dir. Apre, i ti vire e i ti sanz son pozisyon pour li dormi.

Sapit 3

Lakonfirmasyon Lina ti swiv de trwa semenn apre par Nwel ek lannen. Pour lafanmiy Siris, sa de lafet ti annan en definisyon spesyal e zot ti fet antre zot dan larmoni ek lazwa. Nwel pour zanfàn ti vèdir kado e Lina ek son de frer ti byen apresye sa ki zot paran ti'n donn zot. Lina ti ganny de liv penn ek en gro bwat lapentir. Mark li, ti resevwar en zwe-d-pasyans ek en "Ludo." Ti napa keksoz ki i ti pli kontan. Kan a pti Maksim, li, i ti ganny en gro bis zouzou ki ti annan lalimyer ki klate dan soley ek en tanbour. Par ler, Gilber ek Tizan ti regrete ki zot ti'n aste sa pour li vi ki i ti fer tro bokou tapaz avek.

Pour lannen, bann pli gran dan lakour, savedir Tiza, Gilber, Lina ek Mark ti'n fer zot rezolisyon lannen. Gilber ti dir Tiza ki i ti pou fer mannyer vin en pli bon mari ek papa. Tiza ti'n riy e dir,

"Ki pli bon ou oule vini Gilber?" Tiza ti promet ki li i a travay pli dir pour son fanmir. Lina ek Mark zot ti dir zot paran ki zot pou sey fer zot mye lekol. Apre sa de gran lafet ti annan larantre lekol. Sa ti en lot depans ankòr, me Gilber ti'n anmas en pti larzan pour kapab aste sak, souley, liniform ek lezot neser. Parey tou leres zanfàn, Lina ek son frer ti kontan ganny tou keksoz nef sak nouvo lannen e sa enn pa ti en leksep-syon. Lina ti fyer pour li al dan P7 e i ti santi li pli gran.

* * * * *

Bann zour ti pas byen vit e byento ou a dire ki lannen ti'n vye. En zour Vandredi Lina ti dan lakwizin pe koup pwason pour dinen, ler Gilber ti antre. I ti dir bonswar son madanm e apre i ti pas an pasan e al asiz deor lo peron. Tiza ti war sa drol. Labitid, Gilber ti asiz lanmenm dan lakwizin e rakont li en pe son travay.

"Ki i gannyen?" i ti demann dan limenm. I ti al deor kot son mari.

"Gilber, ki i annan?" i ti demande. Gilber pa ti get li. Tiza ti kestyonn li en dezyenm fwa.

"Konmsi ozordi ou pa byen mon ker, ou malad?" Gilber pa ti reponn menm. Okontrè i ti bes son latet anba e met son lanmen lo son figir. Tiza ti ouver son labous pour koz ankò, me i ti desid otreman. I ti retoun anndan. Ti fer premye fwa ki i ti war Gilber koumsa. Si i ti'n abitye annan kapris, Tiza ti a'n konpran me Gilber pa ti en dimoun koumsa. I ti toultan koze e fer fars.

"Kisisa ankò?" i ti demann dan limenm.

Gilber ti is en lespirasyon. I ti pe reflesir. En portre ti formen dan son lespri. I ti sey sakouy son latet pour efase me ti an ven. I ti war li ankò. I ti rewar son laform, son figir. I ti tap son lipye ater, lapousyer ti monte. Limenm li, i pa ti ni ganny en konpran ki ti pe arive. I ti ferm son lizye. I ti ankò la.

I ti apel Elenn. I ti travay dan en biro anvil. Gilber ti'n war li de semenn pase. I ti pe asize lo stenn bis parey labitid apre ler travay. I ti pe esper bis. En dimoun ti vin asiz obor li. Li, byen fatige pa ti ni menm vire pour gete lekel.

"Msye, ekskiz mwan, bis Manmel in monte silvouple?" Gilber ti vire. I ti war en madanm ou plito en manmzel pe asize obor li. Son lizye ti reste fikse lo li. Son leker ti tap for. Zanmen i ti'n deza war en si zoli fanm. I ti penny fannen avek en take atase dan son seve nwar. Son lizye ti klate e ti paret penetre dan sa ki pour Gilber. Son lalev ti'n penn rouz.

"Msye mon'n demann ou si bis Manmel in monte. Mon'n fek vin travay anvil e mon pa ankò tro konn ler bis."

"Ar..., eskiz mwan manmzel. Mon lespri ti lwen. Non, bis pa ankò vini. Mon konn byen akòz i pas zis avan sa ki pour mwan."

"Mersi," sa manmzel ti donn Gilber en zoli sourir ki ti kas son leker. I ti byen dezapwente ler i ti vir laba akòz i ti anvi kontinyen sa konversasyon. I ti sey konsantre plito lo bis me avek de leker. Tanzantan, i ti get anba lapo lizye pour tyeke si pti fanm pa ti pe get li. Dan en pti moman, bis ti vini e i ti ale. La, Gilber ti santi li pli a lez.

Son lannmen, ler Gilber ti vin esper bis parey labitid, son idol ti la lo ban. Gilber ti al asiz obor li.

"Bonswar," i ti dir byen onnetman.

"Bonswar" i ti reponn. Gilber ti sot en kou. I ti'n rekonnet li apre tou. I ti decide pour sey son lasans.

"Kimannyer ou apel?" Pti manmzel ti fer en sourir.

"Akòz ou demann mwan sa?"

"Mon anvi konnen."

"Elenn, ou satisfè aprezan?" I ti demande an fars. Gilber ti balans son latet.

"Elenn, sa i en zoli non. Zoli parey ou menm. Kote ou travay?"

Elenn ti dir li. Apre sa, zot ti komans koze konmsi de vye zanmi. Tou le de ti dezapwente ler bis Elenn ti arive e zot ti donn parol pour rezwenn menm landrwa son lannmen menm ler.

Sa de zans ti zwenn tou le zour apre sa e byento Gilber ti komans remarke ki i ti pe tonm anba lenfliyans Elenn. La Elenn ti'n menm envit li kot li en Sanmdi e sanmenm ki ti pe fatig lespri Gilber. I pa ti'n ankore dir Elenn ki i ti en zonn marye.

"Akfer gat tou keksoz?" Apre tou, zot ti zis zanmi.

Gilber ti revin dan realite. Mark ti pe apros li.

"Papa, ozordi mon lekip in gannyen dan volibol," i ti dir, "Nou'n bate 3 lo 1. Papa, ou pa ni pe ekout mwan!" Mark ti repros son papa. I ti ankoler pour war ki Gilber pa ti pe port li latansyon nesese parey labitid. I ti leve pour ale. Gilber ti sey apel li me Mark pa ti vir deryer. I ava al rakont son manman, petet omwen li i ti ava enterese pour konnen.

De trwa minit apre, Lina ti vini e asiz obor son papa lo peron. I pa ti poz li okenn kestyon, zis i ti apiy son latet lo son zepol. Zot ti reste la koumsa pour en bon pe letan san dir en mo. Lina ti santi son papa pa ti parey labitid me i pa ti annan okenn lide aköz.

Sa swar pandan dinen person pa ti koz bokou. Setaki ti pe priye pour ler dormi arive ler sakenn ti ava kapab al devid son panse. Zot ti soulaze ler alafendefen 9 er ti sonnen e enn par enn zot ti al lo zot lili. Gilber ti al avan ki ti byen drol aköz normalman, zot de Tiza zot ti al ansanm, me person pa ti pas okenn remark. Tiza ti mazine ki kekfw i ti'n ganny en problem dan son travay ki i pa ti anvi rakont zot.

* * * * *

Enn fwa lo son lili, Tiza ti pran lokazyon pour fer en kou rezon. I ti pe revwar latitid Gilber pli boner. Ti'n vremen frap li me i pa ti mazine ki sa ki ti pe afekte son mari. I ti vire e get Gilber. I ti anvi kriy li e demann li en leksplikasyon me Gilber ti'n fini dormi. Tiza ti fors son lizeye pour fermen.

Lina lo son lili ti pe vire tournen. Li osi i ti pe sey devinen ki son papa ti gannyen. En ta lide ti vin dan son latet, maladi, kek pa bon ki li ouswa Mark in fer, ensi-d-swit, me napa enn ki ti paret valid. Finalman, i ti sanz pozisyon e i ti sey ganny sonmey.

De son kote, Mark ti ankoler. I ti ankore pe boude. Son papa ti'n imilye li taler ler i ti'n fer sanblan pa tande ki i ti'n dir li. I ti deside la, enn fwa pour tou, ki i pa ti pou rakont li nanryen ankore. I ava dir avek son manman plito, aköz li i ti pare pour ekoute.

Lannmen bomaten sityasyon pa ti'n sanze Gilber ti lev pli gran maten ki tou dimoun e person pa ti konnen ler i ti kit lakour. Tiza ti serye e son figir ti paret tris. Zannan ti okip zot dan en fason otomatik pour al lekol e ni menm Lina pa ti oze demande oli son papa.

Aswar Gilber ti retournen byen tar e si zot ti koz avek li i ti reponn,

'Wi,' ouswa 'non.' Malgre ki Tiza ti sey flat li i pa ti reponn plis. Limenm i pa ti ni konnen ki ti pe arive avek li. I ti anvi atrap son fanm dan son lebra, dir li efas Elenn, dir li ki i kontan li Tiza e pa person ankore. I ti anvi anbras Lina e demann Mark leskiz pour lafason i ti'n fer avek li me en keksoz pli for ki li ti sanble pe anpes li.

* * * * *

De trwa zour pli tar, en swar apre lekol, Lina ti pe fer son lesan dan salon ler i ti tann lavwa ankoler sorti kot lakwizin. Ti son papa ek son manman. I ti sezi. Zanmen i ti'n deza tann zot pe dispit for e sa ti fer li per. I ti leve. Dousman i ti apros zot. I ti kasyet dan kwen laport e get anndan. Gilber ti pe debout e Tiza ti an fas li. Tou le de figir ti'n marke avek lakoler. Gilber ti pe kriye,

"Tiza mon dir ou les mwan trankil. Depi ler mon'n vini ou pe rode avek mwan."

"Gilber," Tiza ti pe dir avek en lavwa byen fatige,

"Annou arete, taler manrmay i a tann nou e i pa ni gou."

"Be ou'n konmanse Tiza," Gilber ti dir,

"Aprezan annou fini." Tiza pa ti reponn, i ti war ki ti a pli bon soumet. Ler son mari ti remarke ki i pa ti pe tir okenn lot parol dan son labous, i ti devire pour ale. Ti aprezan ki i ti war Lina ki ti'n maske deryer laport. I ti onte. San dir en mo, i ti al deor. Lina ti swiv li. Gilber ti ale menm dan pti santye. I ti retourn tar aswar letan tou ti trankil. Lina, ki pa ti'n ganny sonmey, ti tann laport tape e i ti konnen ki son papa ti'n arive. I ti lev dousman e al dan salon. Gilber ti la. Lina ti avans obor li. I ti may li dan son likou e dan en lavwa ranpli avek lenkyetid i ti demann li,

"Papa, ki manman in fer ou?" Gilber pa ti reponn. Lina ti en-siste,

"Papa, dir mwan ki i annan? Akoz zot ti'n dispit zot de man-man?" Gilber ti get son fiy. La dan sa fernwanr zis avek en pti lalimyer lalin, i ti paret ptipti e frazil. Son leker ti sere. I ti a voudre ki tou keksoz ti a diferan, ki i ti a kapab dir Lina tou sa ki ti pe arive, me ankor en fwa sa lafors envizib ti pe anpes li. I ti bes son latet e Lina ti santi ki son papa ti dan en langwas terib. I ti met en lanmen lo zepol Gilber.

"Papa, rakont mwan, mon pa pou dir personn." Me Gilber, olye reponn ti zis soupire. Finalman ler i ti koze i ti senpleman dir,

"Lina, i annan keksoz dan lavi ki pli bon ou pa sey konpran. La ou tro pti pour ou konnen ki pe pase. Ler ou pli gran i a vin kler pour ou." I ti poz en kou avan i ti azoute,

"Aprezan, al dormi akoz in tar." Lina ti war ki i pa ti pou ganny ankor nanryen avek son papa alor i ti al dormi avek en lespri byen tourmante. Ler i ti tonm lo son lili Mark ti apel li. Li osi i ti pe ganny difikilte dormi.

"Lina, Papa in arive?" Sa ti plis en fraz ki en kestyon.

"Ki i gannyen?"

"Mon pa konnen. I pa oule dir mwan."

"Be akoz zot in dispit zot de manman?"

"Mon pa konnen." Mark ti fikse son ser apre i ti dir,

"Lina i nepli gou isi. Papa i nek boude e i nepli antren nou. Lontan nou ti abitye koze e riye ansanm me aprezan sakenn i al dormi boner e ou a dire lanmor in pase kot sa lakaz."

"Mark," Lina ti reponn, akoz ou blanm zis papa? Nou nou pa konnen ki i annan. Pa bon fer sa." Avek sa Lina ti devire e dormi.

Tiza li ti pe vire tournen lo lili. I pa ti ankor dormi. Dan en pti moman i ti tann laport lasanm ouver e i ti fer sanblan i pe ronfle. I pa ti oule Gilber war li lizye ouver. Gilber ti antre. I ti vin asiz obor lili. I ti get Tiza lontan. Tizan ti fer konmsi i dormi menm. Finalman, Gilber ti pran son plas pour dormi. I ti ferm son lizye. Sa figir ti aparet ankor, konmsi ti pe esper li. I ti sey vir vant anba pour efas li me pa ti fasil. I ti anvi may Tizan, demann li pardon e fors sa figir disparet, me son lafyerte ti pli

for ki li e pour ankor en fwa sa zour swar i ti les Elenn ranpli son rev.

Sapit 4

De trwa zour apre, en lot lensidan ti arive ki ti devir sa pti fanmiy deza bouverse anba lao. Gilber pa ti antre ditou apre travay. I vre ki i ti'n vin en pe tar depi ler tou problemm ti konmanse me zanmen i pa ti'n dormi kot lakour. Manrmay ti plere, sirtou Lina, me Tiza ti'n fini konpran ki ti pe pase. I ti'n remarke pli boner ki enn de lenz Gilber ti'n ale me i pa ti oule dir zanzan nanryen. Akfer fatig zot plis ki sa? I ti plito sey konsol zot an dizan, pa avek son leker me avek son labous,

"Papa pe pran enn de pti grog avek son dalon. Son latet i fatige konmela e petet sa i ed li en pti pe." Me si Tiza ti krwar i ti kapab anbet Mark, i ti'n tronpe. Mark ti get li e dir avek en laenn ki ti efrey son manman,

"Ki grog? Papa i kot en lot fanm."

"Mark!" Son manman ti dir, soke,

"Mon pa oule ou dir sa ou tande?" Me Mark ti'n fini leve kot i ti ete e i ti'n al deor. Son manman ti krwar li Lina. Les Lina mazin sa ki oule, Li, Mark, i ti konpran ki i ti pe pase aprezan, i ti'n fer travay son lespri e i ti'n ariv lo en konklizyon. Son papa ti annan en lot dimoun. I ti nepli kontan ni son manman ni son piti. Pour li zis sa lot ki ti konte. I ti mazin son papa pe koze e riye aswar avek lot dimoun e i ti ankoler. Zanmen i ti pou par-

donn li. I ti fer en promes avek son lekor ki si en zour i marye zanmen i ti pou les sa ariv li.

I ti reste lo lili e Lina ti vin zwenn li la. I ti dir,

"Mark, ki ou ti oule dir taler?" Son frer pa ti dir nanryen. Lina ti pran laparol,

"Ou pe dir en keksoz lo papa ki pa ni menm vre. Akoz?" Mark pa ti kapab les li koze. I ti dir,

"Lina, ekoute. Servi ou lespri en pe. Papa i vin tar, i pa koz avek personn. I eksit vitman avek manman. Ki ou krwar i annan ankore? Ou konnen Pol ki lekol avek mwan? Be li son manman in kite avek son papa. Mon ti demann li kimannyer i ti fer ler i ti pe kit zot e ti menm zafer avek Papa."

Lina ti kalkil en kou. Sa ti fer li get keksoz avek en diferan lalimyer. I ti konnen ki sa ki son frer ti pe dir li ti vre. Mark pa ti abitye koz lalang. Me selman Lina ti war sa tro pour aksepté. Alor pour pa les larealite frap li i ti sey tir li dan laform lakoler.

"E ou la Mark, ler Papa i vini mon pou dir li sa ki ou'n dir. Ou a gete ki i a fer ou. Ou ou tou lo kote manman. Kekfwa li osi i annan son tor, ou....."

Fraz Lina ti koup lanmenm aköz menm moman Tiza ti antre dan lasanm. Lina ti sey kouver sa ki i ti pe dir me ti'n tro tar. Son manman ti'n fini tande. Me si Tiza ti'n tande i pa ti montre okenn siny. I ti antre e dir,

"Zanfan, annou al prepar dinen. Nou bezwen manze." Ansanm zot ti diriz dan lakwizin. Mark ti tris. I ti santi en gran lapenn melanze avek ladmirasyon pour son manman. Tou sa ki Lina ti mazin lo li e i ti'n zis fer krwar ki i pa ti'n tande.

"Ki pasyans i annan!" i ti dir dan limenm.

* * * * *

Lanmen, ler Lina ek Mark ti sorti lekol zot ti ganny en gran sirpriz. Apre trwa zour ki zot papa pa ti'n vin kot lakour, la i ti la pe asize lo peron. Lina ti tay kot li e anbras li, me Mark ti fer konmsi i pa ti'n war li e i ti al direk kot son manman dan lakwizin. La i ti ganny son dezyenm sok. Tiza ti pe asiz lize rouz e figir byen boufi avek plere. Mark ti tay kot li.

"Manman ki i arive?" I ti demande, enkyet. Tiza ti lev son latet.

"Mark mon boy mon krwar ki i'n nepli letan pour kasyet nanryen, ou papa in dir ki i pe kit nou."

"Kwa?" sa pti garson ti kriye. I pa ti oule krwar sa ki i ti'n fektande me la pa ti ler zwe. I ti asiz ater lanmenm obor son manman e konmans plere li osi. Tiza ti les li. I ti mazin ankore sa senn pli boner ler Gilber ti'n vini.

Tiza ti pe asize avek Maksim anba pye friyapen. I ti sote pour war Gilber arive. I ti bese, anbras Maksim e netway son lagorz. Tiza ti santi ki ti annan keksoz pe al arive me i pa ti koz ditou.

"Tiza, i annan en keksoz pour mwan dir ou.....," Gilber ti ezite."

"Ale, Gilber dir mwan."

"Tiza mon'n reflexir byen e mon'n fini fer mon lide, mon bezwen kite avek ou. Byensir, i pa fasil....." me Tiza ti aret li.

"Gilber, pa neser dir plis. Ou asire ki ou'n byen reflexir?" Tiza ti mazin sa zour sa bann lannen pase ler Gilber ti'n demann li maryaz. Ti menm zafer. I ti'n apros li e dir,

"Tiza i annan en keksoz pour mwan dir ou," e i ti'n met son demann. Tiza ti'n demann li si i ti'n byen reflexir e Gilber ti'n reponn deswit,

"Wi mon ker napa pli byen reflexir." Tiza ti anval en zenn ki ti'n vin dan son lagorz e i ti repous son larm.

"Tiza," Gilber ti pe koz ankor,

"Alors mon napa ankor nanryen pour dir. Manrmay in gran aprezan. La, li Mark i fer konmsi i nepli bezwen mwan. Lina i ava en pe afekte me apre i a pase. Maksim li i tro pti pour konpran...."

Tiza pa ti oule tann plis.

I ti'n tann ase. I ti leve e al anndan e ti lanmenm ki Mark ti'n vin war li.

Byento Lina ti vin zwenn son manman ek son de frer dan lakwizin. Son figir ti rouz. I ti dir,

"Papa i dir zot in ale," e i ti konmans plere." Mark ti leve. I ti dir,

"Lina ou krwar mwan aprezan?" Lakoler ti marke lo son figir. I ti sorti dan lakwizin e ale. Lina ti get li. Mark ti diriz direk dan salon e i ti asiz dan en fotey. I ti larg son santiman ki ti ti'n les akimile dan laform larm. Dan son leker zanfani ti annan en melanz santiman. I ti santi lakoler kont son papa ki ti'n kit zot zis koumsa san ni menm en orevwar. I ti santi en latristes pour son manman ki li Mark ti konnen i inosan dan sa zafer. I ti dir dan limenm,

"Manman i tro bon. I ti'n devret aret Papa pli boner. I'n tro les li fer li bobo." I ti osi annan en lakoler kont Lina ki ti krwar ki Gilber ti pli bon papa ki ti egziste e ki i ti siporte pour donn tor zot manman. Petet la omwen i ti ava sanz son lide. Avek tou sa bann panse dan son latet, Mark ti leve pour al zwe avek Maksim. I ti prefere pa mazin ankor sa bann zafer.

Me pa ti fasil. Aswar, ler fernwanr ti fer tou sa bann dezespwar ek latristes ti akimil ankor e i ti anvi kriye e demann Bondye ki i ti'n fer pour li merit en tel pinisyon.

Tiza li, ler ti'n ariv ler pour al dormi, i ti ale parey labitid. Me en fwa ki i ti lo son lili, i ti komans plere.

I ti les son larm koule san ki i ti sey anpese. Tou sa ki i ti'n manz anndan, aprezan i ti les sorti. I ti sey son mye pour kit son latet dan zorye pangar Lina ouswa Mark ti a tann li.

I ti mazin Gilber. Gilber ki i ti ankor kontan avek tou son leker, Gilber ki ti'n toultan en dimoun kalm e dou, me ki ti'n sanze dan en si kourt lespas. Sanze aköz en fanm, en senp fanm parey limenm. Ki i ti annan an plis ki li? Petet labote? Larzan, kwa? Menm si Gilber pa ti'n dir li, li i ti konnen ki ti aköz sanmenm. Aköz sa bann zafer ti bezwen ariv avek li? Ki i ti'n fer pour merit sa?

Tou sa bann kestyon ti ale vini dan lespri me i pa ti nobou trouv okenn larepons. I ti mazin son trwa piti, pti Maksim sir-tou. Ki i ti pou devenir san son papa? La, li Tiza i ti pou oblize al fer demars en plas travay. I pa ti pe fye lo Gilber pour anvoy larzan pour zot. Larm ti aret vini e aprezan Tiza ti santi li pli kalm. I ti pli kapab fer fas avek sityasyon. Aprezan i ti kapab fer refleksyon. Premyerman i ti bezwen rod en plas travay. Kote? Bondye konnen.

I ti bezwen anmenn en pe larzan kot lakour. Zanfani ti ankor bezwen en kantite keksoz. Dezyenmman, fodre i ti rod en landrwa pour kit Maksim letan ki i ti pe travay. Son lide ti tonm lo Madlenn, en kouzin son manman. Ti annan plis ki sis mwan ki i pa ti'n al war li me kote ki i ti pou ganny letan? E an plis pour trenn manrmay dan bis pa ti en louvraz ki gou. Wi, Madlenn ti paret dimoun parfe pour vey Maksim si i ti a kapab. Demen menm i ti ava al war li pour ganny en koze.

Alor avèk en lespri pli an pe, Tiza ti nobou tonm dan en sonmey leze e en pe mwen trouble. I ti fer en bann rev fatigan e figir en fanm ti toultan pe aparet devan li. Dan milye lannwit i ti leve pour al bwar en pe delo e apre sa i pa ti reisi ganny sonmey ankor. I ti asiz dan salon e sey revwar tou bann levennman ki ti'n arive dan lespas sa de trwa semenn. I ti reflekte lo latitid diferan Mark ek Lina. Kimannyer zot ti diferan, Mark ki ti annan en rankin kont son papa. Lina ki ti blanm li, Tiza. Pti Maksim ki pa ti konpran nanryen.

I ti detourn son panse lo son fanmir e mazin en kou limenm. I ti finaliz son bann plan pour demen. I ti ava al byen granmaten zot de Maksim kot biro travay e met son non. Answit, i ti ava al direk kot Madlenn. Tousala ti fatig son latet ankor e i ti pe priye pour lannmen arive. Lizour ti anmenn plis konsolasyon ki lannwit.

Toutakou, Tiza ti santi ki i pa ti tousel. Dousman i ti vir son latet. Mark ti pe debout obor laport. Tiza ti apel li. Mark ti avans obor li,

"Manman," Mark ti dir,

"Ou pe mazin Papa?" Mwan osi mon'n sote dan mon sonmey. Mon ti pe mazin li." I ti ris en pti taboure e asiz lanmenm obor son manman. Pour en pe letan, personn pa ti koze. Apre Mark ti dir dousman,

"Manman, pa trakase, nou pa pou mor nou. Si fodre mon ava fer pti louvraz apre ler pour ganny en pti larzan." San konnen aköz, parol Mark ti tourn en keksoz dan leker Tiza. I ti may son piti dan likou e son larm ti konmans vin ankor. Mark osi ti donn li lanmen plere. Dan fernwanr ankor enn fwa, Manman ek piti ti atrap kanmarad me sa voyaz ti Mark ki ti pe konsol Tiza.

Apre en bon pe letan, Tiza ti lev son latet. I ti dir,

"Mark al dormi aprezan, demen lekol e pour okenn rezon ou travay lekol pa fodre soufer." Mark ti obei e ale. Tiza ti get li.

I ti a voudre ki Lina osi ti a vini e zot ti a nobou rod en konsolasyon dan kanmarad, me Lina ti kontan son papa en kantite e Tiza ti konnen ki si Lina ti vin kot li, dan son leker zanfàn i ti pou krwar ki i ti pe azir enfidel anver son papa. Tiza ti retourn kot son lasanm. I ti pran tors e kler dan larmwar. I ti tir son sertifika "Form 3." Granmersi i ti kontan anmas byen son bann dokiman. I ti lir li ankor. Ti sel sertifika ki i ti posede. I ti konpran en pti morso angle. Franse i ti konpran ler dimoun ti koze me pour tenir en konversasyon ti anmar li. I ti osi lev en ponnyen lenz e tir en biye 100, ki i ti'n anmase depi de mwan pase. I ti konnen ki en zour i ti pou bezwen servi. La, demen i ti a rod en pti bout lavyann pour Dimans. Granmersi poul ti pres pour bon dan kazo e zot pa ti a mank lavyann Dimans.

Ler i ti'n fini prepar li pour lannmen, Tiza ti alonze e san menm ki i ti'n ferm son lizeye, revey ti sonnen pour dir li leve. Son nouvo lavi ti pe al konmanse!

Sapit 5

Tiza ti get sa msye ki ti pe debout kot kontwar. I ti dir, "Madanm, nou ava fer apel ou lo radyo. I ti get sertifika ki Tiza ti'n poz devan li,

"Anmas ou sertifika, ou ava anmenn avek ou zour ou vini." Tiza ti remersye li. I ti aranz Maksim byen dan son lebra e sorti deor. La, i ti'n fini avek problem lanrezistremman, aprezan ti reste Maksim. Dousman i ti pran semen Lari Larevolisyon ankouri kot lakaz Madlenn. Ti en pti lakaz an blok byen okipe. Deor ti annan fler e lakour ti'n balye byen prop.

"Bonzour Msye Madanm!" Tiza ti kriye. Deswit en latet ti aparet par lafnet.

"Madlenn," Tiza ti kriye. Madlenn, en gro madanm a laz, ti sot deor ler i ti rekonnet son viziter,

"Zot, ki sa divan ki anmenn ou isi?" I ti apros Tiza e anbras li. I ti met en lanmen lo latet Maksim e dir,

"Zot sa ki'n gran koumsa?" Pa i parey Gilber sa piti? Antre mon ser, lontan nou pa zwenn." I ti kondir Tiza anndan.

Lakaz Madlenn anndan ti osi prop ki deor. Ti byen meble e ti annan zoli size. Me la Tiza pa ti'n vin pour koz lo lakaz.

I ti zis asize e get Madlenn ki ti demande,

"Tiza ou pa ti a kontan en bon tas kafe mon ser? I ava refer ou. Konmsi ou en pti pe pal." Tiza ti aksepte avek gratitud.

Kimannyer Madlenn ti fer pour konnen ki dimoun i anvi toul-tan e ler ti fodre? I ti les Maksim desann ater e i ti detann li en pe. I ti kontan e soulaze ki Madlenn pa ti'n demann okenn kes-tyon lo son lavi prive. Ti napa byen byen zanmi koumsa.

Ti selman apre de gorze kafe byen so ki Tiza ti santi li dan en pli bon pozisyon pour koze. Maksim ti pe bwar en ver limonnad ki Madlenn ti'n donn li e i ti paret byen a lez. Tiza ti konmanse,

"Madlenn mon pa ankor ni demann ou ou nouvel. Kimannyer ou ete?"

"Mon ankor parey menm mon ser. Be ou? Pa dir mwan ou byen aköz mon pa pou kwar ou. Ou figir i fay fay e konmsi ou napa ni lafors koze."

"Madlenn," Tiza ti reponn. I vre. Si ou konnen ki kantite keksoz ki'n arive depi dernyen fwa ki nou ti koze! I ti poz en kou pour pran en lot gorze kafe. Gilber in kit nou....."

"Kwa?" Madlenn ti repete konmsi i pa ti'n tann byen. Tiza ti redir li. I ti rakont Madlenn tou, depi son konmansman. Tan-zantan i ti swiy en larm me Madlenn ti war e i ti santi tourman ki son fanmiy prefere ti pe pas ladan. Depi lontan i ti kontan Tiza. Aswiv ler i ti ankor pti, Tiza ti'n vin pas vakans kot li. Konmela Madlenn ti reste avek son de gran garson e i ti ganny son pti sekirite alor i pa ti bezwen travay.

La, i ti get Tiza avek lizye ek leker en manman e i ti anvi pler dan son plas. I ti get Maksim e ti pran li tou son kouraz pour retenir son larm. I ti dir, dan en lavwa pli kouraze ki i ti santi,

"Tizan pa traka mon ker. Gilber pou retournen. Mon konnen. Ou a mazin mon parol." Tiza ti get li.

"Retournen mon pa krwar Madlenn, si i'n ganny en lot ki i pou vin fer ankòr dan lakour?"

"Tiza, en zonm i kapab rod plizyer fanm me selman sa lanmour ki i annan pour son fanm marye ek son piti pa kapab ranplase. Sa lot fanm i zis pour en pti letan. Vey mon parol. Annandezour ou a mazin ou vye Madlenn."

Parol Madlenn ti konsol Tiza e i ti nobou fini rakont li tou sa ki i ti pe santi. Ler finalman i ti'n vid son leker, Madlenn ti dir,

"Tiza, pa dir mwan ozordi ou'n vin kot mwan zis pour donn mwan ou nouvel. Ale dir mwan sa ki lo ou leker." Tiza ti bezwen fer en sourir. Sa Madlenn ti lir dimoun anndan deor. Leksperyans ti'n zve en gran rol dan son lavi e i ti konn bokou. Li osi i ti'n ganny anbete avek de zonm ki ti'n donn li sa de garson apre kit li e i ti'n mir avek soufrans.

"Madlenn, mon ti oule vin get ou pour vey Maksim si anka mon ganny en plas travay. Mon'n al anrezistre ozordi e mon sir ki mon pou gannyan." Madlenn ti get Tiza. En sourir lakontanman ti marke lo son figir. I ti dir,

"Tiza ou konnen ki mon a mor pour zanfàn. Akfer ou ti pe ezite pour demann mwan en senp keksoz? Byensir mon ava plis ki kontan pour vey piti mon pti fanmiy prefere. Ou letan ou pare zis anmenn li ou tande?"

Ankòr en fwa, parol Madlenn ti donn Tiza en nouvo kouraz. I ti demande,

"Be, Madlenn pour konmanse mon a donn ou en pti larzan me en fwa ki mon etabli mon a donn ou plis....." Tiza pa ti fini son fraz. Tou sa letan Madlenn ti pe ekout li me la i ti koup son parol,

"Tiza ki ou pe dir mwan la? Ou pa ase krwar ki mon a pran larzan pour mwan vey en pti garson parey Maksim?" Ankòr en

fwa son regar ti poz lo sa pti garson ki aprezan ti pe zve ater. Tiza ti anbarase.

"Madlenn, get mwan, i ase pour mwan demann ou pour vey Maksim san ki ou fer li pour nanryan ankòr."

Madlenn pa ti reponn. I ti konnen ki Tiza ti en fanm fyer. I ti les li. I ti deside selman ki zour Tiza ti vin donn li larzan i pa ti ava pran. Okontrer i ti konmans koz lo lezot keksoz ki enteres bann fanm. Letan ti pas vreman vit e Tiza ti get revey.

"Madlenn, onz er pe al sonnen. Mon bezwen kit ou mon ser. Mon'n byen kontan mon'n war ou. Petet en lot fwa."

"Tiza," Madlenn ti dir,

"Ozordi ou a bezwen fer mwan plezir. Ou ava reste pour manze. Mon napa gran zafer pour prepare. Nou a fer en pti kase roule."

Tiza ti santi li anbarase pour dezyenm fwa. I ti dir,

"Sa non Madlenn. Mon'n deza pran en kantite ou letan e la mon annan en bis pour pran. En lot fwa. La non,"

"Kisisa?" Madlenn ti kriye,

"Tiza be sa i ava pli gro afron ki ou fer mwan. Reste silvouple. Lontan nou pa koze. I a fer mwan bokou plezir." Tiza pa ti kapab refize. I ti dakor pour partaz repa Madlenn.

Maksim ti manz avek bon lapeti. Madlenn ti'n rousi lavyann bef avek zonnyon e i ti'n fer en salad leti. Ti pli bon manze ki Tiza ti'n manze e i ti demande si pa ti akòz sa diferans dan lanmen. Apre dezennen Madlenn ti fer ankòr kafe e zot de Tiza zot ti koz koz ankòr lo lavi. Madlenn ti fer sir ki i pa ti nonm Gilber ankòr pangar i ti a gat latmosfer. I pa ti oule Tiza konmans fer limazinasyon ankòr. Maksim ti'n dormi e Tiza ti al met li anndan lo lili.

Apremidi ti pas byen vit Tiza ti en pe sagren pour kit son zanmi. I ti pe mazin pour li retourn ankor dan sa latmosfer latristes e i ti ganny maloker. Madlenn ti dir,

"Tiza pa tro les sa ki'n arive trakas ou mon ser. Ou annan trwa piti pour sonnyen." Tiza ti leve e anonse,

"Madlenn, mon ale. En lot fwa mon a pase." I ti anbras li e i ti al dan lasanm pour pran Maksim ki ti'n leve li osi.

Ler i ti tonm dan semen, Tiza ti tann laklos katedral sonnen e i ti dir avek Maksim,

"Kat er." Maksim ti repete,

"Kat er" e Tiza ti riye. Zot ti diriz lo stenn. Bis ti pou arive dan ankor en pe letan e Tiza pa ti anvi manke. Erezman i ti'n dir manrmay ki i ti pou desann anvil sankwa zot ti ava konmans enkyet.

Ti annan en ta dimoun lo stenn e Tiza ti ganny en pti plas asize. I ti met Maksim lo li. I ti pe get lepasan e lezalan kan toutakou i ti sote! Son leker ti konmans tap for. I ti maske deryer en madanm ki ti obor li. Gilber ti pe vini ek en zoli pti fanm! En zalouzi ti monte dan leker Tiza. I ti konpran aköz prezan Gilber ti prefer sa lot. I ti annan tou. Laform, labote e petet, larzan? Tiza ti sey vir Maksim akote pour li pa war Gilber. Me! Tro tar! Danze ti'n fini arive. Sa ki Tiza ti pe sey anpes arive ti arive.

Maksim ti war son papa. Avek en kriye, i ti sorti lo son manman e tay kot Gilber.

"Papa, papa!" Gilber ti get devan li. I ti war en pti garson ki i ti konn byen pe vin ankouri kot li. Son figir ti sanz kouler. I ti get dan direksyon kot Maksim ti sorti e son lizye ti tap lo Tiza. Menm moman Elenn ti dir, dan en lavwa ase for pour de trwa dimoun ki ti la tande,

"Gilber pour ou sa?" e i ti bese pour tous Maksim. Tiza ti bwi. I ti get sa pti senn devan li.

Elenn ti pe koz ankor. I ti atrap lanmen Maksim e dir,

"Ki i dir mon boy?" Me Maksim ti rekile. Gilber ti bese e pran li. I ti anbras li. Apre, i ti dir Elenn en keksoz dousman e i ti al dan direksyon Tiza. Tiza ti anvi sove me lizye bann dimoun ti'n konmans vir lo li e i ti deside pour reste. Gilber ti aret devan li,

"Tiza, ki sa ou vin vey mwan ozordi?" Tiza pa ti reponn. Gilber ti kontinyen,

"Gete zanmen fer sa ankor. Pa krwar ou pou servi Maksim konman en zouti pour fer mwan retournen. I nepli annan nanryen antre nou e mon pa oule ki ou vin enterfer avek mon lavi." San donn Tiza okenn sans pour eksplike i ti met Maksim ater e devire pour ale. Maksim ti pe al tay deryer li ankor me Tiza ti anpes li. Laont ti'n ranplas son zalouzi e la i ti pe zis priye pour antre dan bis pour maske li. Maksim ti ankor pe kriy son lakoler e i ti anvi al kot son papa.

Byento, bis ti vini e Tiza ti anbarke. I ti remarke ki Gilber ti'n antre dan bis Manmel e i ti osi konnen ki sa fanm ti apel Elenn. I ti'n tann Gilber pe dir son non. Konmsi dan en rev, Tiza ti donn son larzan kontroler e ti sey asize pour les bis anmenn li dan son bwa kot i ti pe al fer fas avek en lannwit san sonmey. Dan bis, Maksim ki ti'n aret plere aprezan ti pe koze san arete me Tiza pa ti ni menm tann li. Ti selman letan bis ti arete ki Tiza ti retourn lo later e i ti debarke.

Lina ek Mark ti'n arive e ler Maksim ti war zot i ti larg lanmen son manman e tay kot zot an kriyan,

"Mon'n war papa, mon'n war papa!"

"Vre manman?" Lina ti demande e Tiza ti reponn,

"En, en, nou'n war li pe pase kot en laboutik."

"Litousel?" Mark ti demande e Tiza ti fer siny wi avek son latet. I ti dir granmersi ki Maksim pa ti ankore tro byen konpran sansan i ti a'n dir tou. Me sa lizye ki Mark ti get son manman avek ti oule dir,

"Manman ase fer nou krwar." Tiza ti fer sanblan i pa ti konpran e i ti al anndan. Lina ti swiv li deryer pour demann li plis kestyon lo son papa. Tiza ti zis dir li,

"Lina, mon'n war li dan lwen mon fiy, mon pa konnen si i byen me i paret mwan ki i O.K." Avek sa Lina ti satisfè e i ti al deor pour donn son frer sa nouvel me Mark ti dir,

"Lina donn mwan en lape. Akòz ou pa al reste avek Papa si ou enterese avek li?" Lina ti get son frer e i pa ti dir li nanryen ankore. Mark ti leve pour al ed son manman dan lakwizin. I pa ti nonm Gilber ditou.

* * * * *

Tiza ti ekout radyo tou le swar. I ti ekout lanons ek mesaz pour fer sir ki son non pa ti mansyonnen san ki i pa ti tande. Lina ek son frer ti remark sa e zot ti demann kanmarad akòz konmela zot manman ti telman enterese avek sa program. Larepons ti pe vini pour sot san ki zot ti ekspekte. Tiza ti dan lakwizin en zour swar pe koup pwason kan radyo ki i ti'n met anler lo tablet ti konmans donn lanons ek mesaz. Mark ti pe ed li e Lina ti pe asiz lanmenm avek Maksim. Anonser ti dir,

"Sa bann dimoun swivan rapòt kot biro travay demen bomaten nef er avek tou sertifikasyon ek referans ki zot annan e osi avek zot kart idantite." Apre i ti konmans lir en lalis non.

Mark ti pe al koze me son manman ti dir,

"Ekoute." Apre enn de non Tiza ti tann,

"Elizabet Siris" e son leker ti sanz plas. Lina ti get li e i ti get zot. I ti riye.

"Zot in tann sa?" i ti demann son de piti.

"Manman ou pe al travay?" Lina ti demann li.

"Wi, zot konnen mon bezwen anmenn larzan kot lakaz," i ti reponn. Apre i ti kontinyen,

"Okontrè asize, mon bezwen kòz avek zot en kou."

Lina ek Mark ti asiz lanmenm. Zot ti konnen ki ler zot manman ti kòz avek zot koumsa ti bezwen annan keksoz serye. Tou le de ti ekout byen atantivman sa ki Tiza ti annan pour dir.

"Parey zot in tann kriy mwan, byento mon pou al travay. Zot de zot pou oblize ed en pe plis kot lakour. Lina ou ou ava kwi manze. Mark li i ava okip poul e netway en pe lakour. Lenz ler mon a vini mon ava lave."

"Manman, kote?" Mark ki ti poz sa kestyon. Tiza ti dir,

"Mon pa ankore konnen, me demen mon a bezwen donn zot en larepons."

"Be manman, ki nou pou fer avek Maksim? Ou pou kit li avek en dimoun?" Lina ti demande.

"I byen ou'n demann mwan sa akòz mon ti pe vin lo sa size zisteman. Sa osi mon'n fini fer laranzman. Mon pou kit li avek Tant Madlenn. Zot rapel li?" Manmay ti ankore rapel me zot ti en pe tris pour mazin ki zot pti frer pa ti pou kot lakour ler zot ti arive aswar, me si pa ti a rann keksoz pli fasil pour zot manman zot ti ava akseptè. Tou le de ti dakor pour ede partaz loubraz e Tiza ti rasire.

Sapit 6

Tiza ti leve byen eksite sa zour bomaten. Tou zafer ti'n final-ize e ozordi i ti pe al komans travay. I ti'n ganny en plas travay netwaye dan en biro anvil. I ti sipoze komans set er alors i ti bezwen pran bis sis er. I ti lev pli gran maten ki labitid. I ti pas en balye dan lakaz e swiy en pe. Answit, i ti enfiz dite. I ti bwar pour li e i ti kit pour manrmay. Lina ti a okipe letan i leve. Answit, Tiza ti al lev Maksim e i ti donn li son bwar avan al okip li.

Ler i ti fini i ti met Maksim lo lili e i ti al okip li. I ti pran plis swen ki neser ozordi avek son labiyman aköz i ti anvi donn en bon lenpresyon kot i ti pe ale. I ti swazir en rob ki i pa ti'n deza mete avan ek en pti savat plat. Apre, i ti penny son latet. I ti get li dan laglas e i ti satisfe avek sa ki i ti war. I ti anmas bann zafer Maksim e met dan en sak. I ti anbras Lina ek Mark ki ti ankor pe dormi e ansanm zot de Maksim zot ti pran semen ki anmenn dan grannrout. Ti fer en pe fre. I ti poz en tapi flannel lo Maksim. Granmersi i ti'n mazine anmenn sa.

Zot pa ti tarde ganny bis e erezman ki i pa ti tro plen osi. Enn de dimoun ki ti la ti konn Tiza e zot ti get li, me person pa ti poz okenn keston. Me Tiza ti konnen ki dwatet zot ti pe koz ansanm e pe rod kote i ti pe ale avek en piti byen gran-

maten. I pa ti fatig li, e okontrer, i ti sey enteres li avek bann senn granmaten.

Zot ti ariv anvil set er mwen ven, zis atan pour anmenn Maksim kot Madlenn avan raport travay. Pa ti lozik pour al travay an retar, sirtou premye zour. Tiza ti depese. I ti aranz Maksim byen dan son lebra e zot ti fer semen kot Madlenn.

Madlenn ti'n deza leve letan zot ti arive aköz Tiza ti'n averti li ki i ti pou vini sa zour. I ti ansante pour pran Maksim e sa pti garson pa ti fer okenn figir pour al avek li. Me ler Tiza ti pe ale i ti komans plere e i ti anvoy lanmen pour son manman pran li. Tiza ti anbras li e Madlenn ti degaze pour anmenn li anndan pangar i ti a per plis. Tiza ti en pe sagren pour kit li vi ki zot ti'n abitye zot de kot lakour me la ti napa letan pour retourn deryer. I ti annan trwa pour li sonnyen e i ti bezwen travay. I ti kriy orevwar e i ti ale. I ti tann Maksim pe plere anndan e son leker ti fermal. Ler i ti tonm dan grannrout i ti'n nepli tande e Tiza ti dir dan limenm,

"Dwatet Madlenn in fini anbet li," e i ti fer en pti sourir.

Pli Tiza ti apros son landrwa travay, pli son leker ti bat for. I ti menm krwar ki ti annan dimoun ki ti kapab tande. Anfen, i ti ariv kot batiman. I ti poz en kou. Sa bann gran vit klate ti entimid li. Ti pran Tiza tou son kouraz pour li antre anndan. I ti get partou. Enn de travayer ti'n deza arive e tou lizye ti lo li. I ti santi li kanmi. I ti apros enn ki ti pli pre. Sa ti en zenn fiy. Tiza ti dir,

"Eskiz mwan manmzel, mon fek vin komans travay ozordi. Kote mon pou ale silvouple?"

"Pas dan sa koulwar," sa fiy ti reponn,

"e ou a war en lofis ki mark "Manager". Tiza ti remersye li e i ti fer parey i ti'n dir li. Ler i ti ariv kot laport i ti tape,

"Antre! en lavwa ti dir. Tiza ti antre. En lafreser ti anvai li. I ti santi li ankore pli entimide ler i ti war sa Msye ki ti'n asize lo sa gran biro devan li e i ti dir,

"Bonzour Msye."

"Bonzour Madanm. Ki mon kapab fer pour ou?"

"Mon pe vin komans travay."

"Anr wi, oumenm Madanm Siris, asize mon a dir ou ki pou fer." La Tiza ti asize e i ti ekout son plan travay. I ti annan pour li netway bann lofis dan bomaten, swiye e netway vit. I ti osi annan pour li lav bann zafer dite avan ale.

"I annan en lot madanm ki travay la osi e li i fer menm louvraz avek ou. I apel Madanm Zafet. Fotespere ki zot a vin zanmi," sa myse ti kontinyen. I ti dir Tiza bann kondisyon travay e i ti koz en pe lo saler. Finalman i ti dir Tiza ale me avan i ti pez en bouton lo son telefonn. I ti demande pour fer Madanm Zafet mont kot li.

Madanm Zafet ti vini. I ti en pti fanm meg avek en vizaz eg ki Tiza pa ti kontan. Ti napa okenn sourir lo son figir e Tiza ti santi konmsi i ti pe vin enterfer avek son louvraz. Direkter ti dir,

"Madanm Zafet, sa Madanm Siris. Mon oule ou montre li kote bann materyo netwayaz i ete e ed ed li ziske ler i ava abitye."

"Wi Msye" lot fanm ti reponn e zot de Tiza zot ti al deor san dir en mo. Madanm Zafet ti fer parey son sef ti'n dir li e apre i ti montre Tiza kot pour balye. Tiza ti pe demann son lekor si i ti pou arive abitye avek sa landrwa travay.

Ler dezennen ti arive e Tiza ti aste de sanmousa kot en laboutik pour li manze. I ti deside pour sot kot Madlenn pour manze. Koumsa, i ti a ganny sans war Maksim I ti'n mank li

bokou pa dan lazournen e ti'n anvai war li. I ti anvai konnen ki i ti pe fer, si i pa ti'n plere. I ti pres son lepa.

Letan i ti ariv kot Madlenn, Tiza ti remerke ki laport ti ouver. I ti kriy,

"Bonzour" e i ti tann lepa anndan. Maksim ti aparet devan laport, en Maksim byen souriyan swivi par Madlenn.

"Manman," Maksim ti kriye e Tiza ti anvlop li dan son lebra. I ti kouver li avek anbrase e apre i ti met li ater. Madlenn ti get zot avek tandres. Apre i ti envit Tiza anndan.

"La ou a bezwen vin manz en pe", i ti dir. Me Tiza ti vit pour reponn,

"Non mersi Madlenn, mon'n fek manze e mon pa pou tarde. Mon tande ler travay laba i serye. Mon'n zis sot en pti moman pour war Maksim." Kantmenm i ti dezapwente, Madlenn ti aksepte leskiz Tiza. Zot ti koz koz en pe lo lazournen Maksim.

"Mon ser pa ou piti i fer riye! I'n koze zanmen fini. Ozordi in sant en kalite sanson." Tiza ti riye. I ti konnen ki rabase Maksim ti ase pour tous menm en leker pli serye. I ti dir orevwar e anbras Maksim avan ki i ti repran semen pour komans son apremidi travay. I ti soulaze pour war ki son pti garson pa ti plere aprezan. Wi, pa ti pran bokou letan pour en dimoun abitye avek Madlenn. Son labonte ek pasyans ti napa limit!

Son dezyenm sesyon travay ti al vit e byento Tiza ti tann 3er pe sonnen. I ti pran son sak dir orevwar pour ale. Lezot ti fini 4 er akot zot ti komans 8 er me pour zot de Madanm Zafet lazournen travay ti'n terminen. Premye zour pa ti'n al mal menm si i ti fatigue, e lefe ki lafen dimwan i ti pou ganny en saler dan son lanmen, ti fer li determinen.

Maksim ti pe zwe avek de pti loto ler son manman ti arive. I ti'n fini benmyen e sanze. Tiza ti remersye Madlenn e ti pran

son pti garson. Ti pli difisil pour ganny bis sa ler ki dan bomaten. Tiza ti war Gilber ek Elenn ankore, me i ti al debout en lot landrwa dan kasyet, kasyet. I ti osi fer sir ki Maksim pa ti war son papa. I ti war ki sa ti pou en problem alor i ti deside pour al esper bis pli ba. Ti vedir en bout marse an plis, me si sa ti sov li en lenkonvenyans, alors ti byen. Si Gilber ti war li letan li ek son fanm zot pase dan bis, i pa ti pou kapab dir li nanryen. Tiza ti ariv kot li senk er en kar. Lina ek Mark ti pe esper li e zot ti taye pour al zwenn li. Lina ti pran Maksim. I ti'n war ki son manman ti'n fatige.

Tiza ti antre e get partou. I ti kontan e fyer. Lakaz ti'n prop partou. En loder apetisan bouyon pwason ti monte. I ti get son de zanfane dir,

"Zot in byen travay. Lafen dimwan manman i a rekonpans zot. La, mon bezwen al desanze. Apre mon ava al pers mon de lenz. "Zot in fini fer zot leson?"

"Mark in fini. Mwan mon a fer tanto," Lina ti reponn,

"Mon a fini avek manze avan." I ti poz son pti frer ater e retourn dan lakwizin. Tiza ti diriz dan lasanm e Mark ti pran sarz Maksim. Aswar, ler lafanmiy ti'n asanble dan salon, zot ti komans koze e fer pti fars. Dousman, dousman, zot ti pe pran labitid labsans Gilber, me detanzantan, son non ti monte. Ti fasil remarke ki zot ti ankore mank li. Sa ti sirtou dan ka Lina. Souvan i ti dir,

"Papa ti dir mwan fer koumsa." Oubyen, Tiza ti dir,

"La i mank zis Gilber pour riye. Menm pti Maksim enn fwa ti sirprann zot tou. Mark ti ape rakont li zistwar dan en liv e i ti tous en ziraf. An krwayan ki Maksim ti tro pti pour konn ziraf, i ti dir,

"Sa gro bebet ti apel Zozo." Maksim tou-d-swit ti reponn dan son lavwa anfantan,

"Papa ti dir mwan sa ziraf," e zot tou zot ti riye. Me menm sa, dan zot leker ti annan en gran vid. Ti mank en dimoun parmi zot e personne nanryen pa ti pou zanmen kapab ranplas li. Larealite ti la. Tou sa bann pti riye ek fars anler anler ti ape kasyet sa ki zot tou zot ti ape santi. Gilber pa ti la, pa gou aprezan.

La, sa zour swar, Tiza Lina ek Mark ti kontinyen koz koze. Maksim ti'n fini dormi Tiza ti pe demann manrmay zedmo. Ler i ti'n demann enn ki personne pa ti konn larepons i ti dir,

"Gilber ti a'n konnen." Osito, i ti mord son lalev. Me parol ti'n fini sape. Akfer i ti'n dir sa? Lina ti get li. Mark pa ti koze, me Lina pa ti kapab tenir,

"Manman, pa ti a gou si papa ti ankore la?" Tiza pa ti dir nanryen. Li osi, i ti a kontan war sa arive. Parol pa ti sorti.

Ti Mark ki ti sov sityasyon. I ti dir,

"Manman demann nou ankore zedmo." Entelizan ki i ti ete, i ti'n war lanbarasman son manman e i ti ankore avek Lina pour son remark ensinifyan. Tiza ti get Mark e donn li en sourir konmsi pour dir li,

"Mersi." Sa pti lensidan ti efase. Zot ti kontinyen koze e riye tou le trwa. Finalman, Lina ti leve pour al dormi me Mark ti swiv li deryer li osi. I pa ti sonmey, selman i ti bezwen koz avek son ser.

"Lina," Mark ti dir enn fwa dan lasanm,

"Akfer ou'n al dir sa? Ou pa i konnen sak fwa ou nonmen ki Papa ti a la ou fatig Manman? Lina ti onte. I ti regret son parol,

"Mark pa ankore avek mwan. Mon pa'n dir ekspre selman vre mon ti a kontan war papa." Apenn si i ti fini dir sa dernyen

mo. Son lagorz ti sere e i ti tenir en lanvi plere. Mark ti ankoler. I pa ti konpran akòz Lina ti pe rod son papa.

"Papa, ki papa? En papa sa? Si i ti kontan nou, i ti a reste la. I pa ti a bezwen ale."

"Mark, pa koz koumsa. Mannyer zot ti dakor zot de Papa?"

"Sanmenm sa ki fer mwan pli ankoler. Mon ti tro kontan li ____."

"Be kimannyer aprezan ou kapab degout li?" Mark pa ti reponn.

"Degou? Pa sa ki i ti santi. Lina ti koz ankò, son lavwa toutakou ti paret plen avek dout,

"Mark, manman i ankò kontan Papa li non?" Mark ti asiz lo lili obor son ser.

"Be wi, ou pa war toultan i nonm li?" I ti ezite avan rebran,

"Lina, mon a dir ou en keksoz. Selman promet mwan ki ou pa pou zanmen dir Manman."

"Ale, mon promet."

"Fer en lakrwa lo ou lalang e dir,

"Loraz kraz mwan an satini' avan." Lina ti fer parey Mark ti'n dir li e dan en lavwa ba son frer ti demann li,

"Ou konnen kote Papa i ete?"

"Non? Kote?" Mark ti get otour li e apre i ti dir,

"I kot en fanm ki apel Elenn."

"Kisisa?"

"I vre. Lina pa dir manman en?"

"Kot ou konn sa ou? Lekel ki'n dir ou?"

"Pa bezwen ou konnen sa ki'n dir mwan. Mon pa ti a koz lalang avek ou." I ti leve pour ale, me Lina ti refer li asize. I ti bezwen konn laverite dan sa zafer.

"Mark, ou konn li sa fanm ou?"

"Wi, e mon ay li avek son figir penn ek soulye o." Lina ti bes son latet. Ti enposib pour krwar ki son papa, son papa ki ti'n tou pour son lakour ti pe aprezan donn lanmour en lot dimoun. I pa ti oule krwar sa ki son frer ti ape dir li, me Mark pa ti koz manti e ti napa lot solisyon pour gran labsans son papa.

"Mark, i ti dir dousman,

"Si en zour ou war sa fanm montre mwan li?" Sa ti plis en kestyon ki en fraz, e Mark ti balans son latet an siny 'Wi."

Answit i ti dir,

"Lina, ekoute, pa nonm ankò Papa letan Manman i la O.K? Sa voyaz nou pou lager."

"Mon pa pou fer ankò Mark, pardon." Lina ti dir. I ti fer konmsi i azenou ater devan son frer e met en lanmen lo son leker. Mark ti riye e pous li. Lina ti tonbe. I ti leve, anmas en zorye e anvoy lo Mark. Mark osi ti pran enn. Byento zorye ti pe anvole otour lasanm. Tou le de ti pe riye e kriye.

Tiza ti tann tou sa tapaz e i ti vin gete. Ler i ti war zot i ti bezwen riye.

"E la zot de, zot a lev Maksim." La manrmay ti arete e get zot manman. Zot ti'n fatigue e seve Lina ti'n tou fann fannen. Zot ti ankò pe riye ler Tiza ti tenny lalimyer pour zot dormi. Letan ou ankò zenn, menm si ou annan problemm, enn ler riye i vin bet, me dapre sa ki zot dir riye i en bon latizann.

Sapit 7

Tiza ti met son sak ater e poz Maksim lo en sez. I ti fatig a mor e son latet ti lour. Ozordi ti'n en zour fatigan pour li. Madanm Zafet ti lo konze dokter pour de zour e Tiza ti oblize fer tou limenm. Son lekor ti'n refize marse pour mont sa pti semen e i ti'n bezwen met tou son zefor. Menm Maksim ti'n paret telman lour. La, ni lave i pa ti pou lave, i ti a fer tou an-sanm son lannmen. I ti antre dan lakwizin e asiz lo sez. Mark ti pe kwi diri.

"Oli Lina?" Tiza ti demande. Mark ti ezite avan dir,

"I pa ankor arive."

"Kot i'n ale?" Tiza ti demande. Malgre son leta lafatig i ti enpe enkyet. Ti drol ki Lina pa ti ankor arive sa ler. I ti repet son kestyon,

"Kot i'n ale?"

"Mon pa konnen, mon pa'n war li apre lekol, selman mon krwar in al egzers sanson."

"Ki sanson?"

"Mon pa konnen, enn son dalon ki'n dir mwan. Manman konmsi ou pa byen ozordi."

"Non, mon O.K., zis en pe fatigue sanmenm tou. Vey Maksim mon a fini prepar dinen." Me Mark pa ti oule tann parle. I ti

dir Tiza ki i ti ava fini kwi limenm. Tiza ti byen soulaze. I ti diriz dan lasanm avek Maksim. Anmenmtan, i ti ape mazin Lina. Ti fer premye fwa ki i pa ti ankor arive sa ler. I pa ti oule tro krwar sa zafer sante, me kekfwa i ti'n zwenn kek group. I ti espere. Sis er ti sonnen e Lina pa ti ankor arive. Tiza ti pe konmans trakase. Anfen sis er en kar, i ti war Lina arive byen fatigue. Tiza ti get li.

"Kot ou sorti?"

"Mon sorti sante. Mark pa'n dir ou? Mon ti dir Sizann dir li. Nou pe al fer en konpetisyon lekol." Tiza ti aksepte sa larepons. Menm si i ti anvi demann plis, ozordi i pa ti dan en pozisyon pour argire. I ti santi li 10 an pli vye. Sa latet fermal pa ti oule kit li menm ki i ti'n pas fler doranz fre lo la. I ti deside al dormi. I pa ti ni tandé ler dinen ti'n pare e ler manrmay ti vin lev li, i ti refiz manze e kontinyen dormi. Erez-man ki Lina ti kapab okip son pti frer.

Lannmen bomaten, i ti oblize leve pour raport travay menm ki son lekor ti ankor epize.

"Petet mon pe ganny lafyev," i ti dir dan limenm. Travay aprezan ti'n vin en pe pli gou, menm si i ti rente sa de zour. I ti'n fer konnesans enn de bann travayer e zot ti dakor avek li. Zot ti fer sourir ler i ti pase e zot ti apel li 'Madanm Tiza.' I ti kontan son non e an retour i ti netway zot latab pli klate e rann zot pti servis konman al laboutik, ensi-d-swit. Setaki ti donn li en pti larzan par ler. Ti drol, me personn kot biro pa ti tro tenir konversasyon avek Madanm Zafet. Sa lanmin eg e dominer ti toultan enprimen lo son figir e zanmen i ti dir plis ki

"Bonzour toulmonn." Tiza ti mekontan son mannyer ditou, me ki i ti pou kapab fer? Zot tou zot ti ape sey rod zot bouse manze.

Son aswar apre travay, Tiza ti mekontan war ki en fwa ankor, Lina pa ti kot lakour ler i ti arive.

"Sa voyaz mon pou bezwen koz avek li. I ti'n byen promet mwan pour ede dan aswar e la i pe fye tou lo Mark."

Sis er, e Lina pa ti ankor montre okenn siny arive. An plis Mark pa ti'n war li lekol pandan ler manze apremidi e enn dalon Lina ti'n dir li ki son ser pa ti'n vin lekol apre rekreyasyon dis er en kar. Me Mark pa ti oule dir sa son manman. I pa ti oule raporte e i ti tro konn Lina ler i ti ankoler, alors i ti reste li trankil.

Tiza ti ankoler. Letan ti pe pase e son fiy pa ti kot lakaz. Son lakoler melanze avek lenkyetid ek lafatig ti met li dan move limer. Mark ti ganny dispit akòz i ti zet delo dan stov pandan ki i ti pe ranpli boulwar, Maksim ti ganny de kalot letan i ti fer laprid avan manze e menm sat, ki Tiza ti'n abitye gate ti ganny pouse avek en kou-d-pye. Mark ek Maksim ti al deor lo peron. Maksim ti pe plere e Mark ti pe mazine akòz son manman ti'n reazir dan sa fason. Finalman i ti konpran ki ti lafot Lina e i ti deside dir son ser enn de keksoz letan i ti a vini.

Alafendefen, set er edmi, Tiza, ki ti pe debout obor semen, ti war en pti dimoun avek en sak pe vini dousman dousman. Ler i ti war son manman, Lina ti arete. Tiza pa ti dir nanryen e tou le de ti antre anndan. La Tiza ti kriye,

"Lina, kot ou sorti?"

"Manman pa kriy avek mwan. Mon pa sourd."

"Kisisa? Tiza ti kriy ankor pli for. I ti nepli kapab kontrol son lakoler."

"Ou a oule donn mwan lord tou? Dir mwan kote ou sorti mar-saye?" Lina pa ti reponn. I ti tap tap son bout soulye ater.

"Lina, mon pe koz avek ou, kot ou sorti?"

"Sante."

"Ziska set er?"

"I annan en kantite nou nou bezwen fer enn par enn."

"Ou ti al lekol ozordi?" Tiza ti pe tir lwen pour tonm pre. Sa kestyon ti fer Lina sote. Tiza ti repet son kestyon. Lina ti reponn lo en ton.

"Ki Mark in dir ou lo mwan?" Si i'n dir ____."

"Mark pa'n dir nanryen. Alors mon'n priy ou, ou'n sove non?"

"Non!"

"Lina, ase koz manti avek mwan. Depi 13 an mon konn ou. Dir mwan ki ou'n fer?"

O menm moman, Mark ti antre dan salon. I ti tann dispit e i ti'n vin gete. Li osi i ti ankoler ki Lina ti'n fer zot de Maksim pey pour son move kondwit. Lina ti get li.

"Ou menm ki'n rakont lalang lo mwan. Ki ou'n dir? Mark ti bwi. Sa ki i ti pe kasyet aprezan ti sorti."

"Lina, mon pa'n dir manman nanryen, selman si ou oule mon dir, lala,

"Manman Lina pa ti dan laklas apre dis er. Mon pa konnen kote in ale mwan. Demann li!" Avek sa, Mark ti vire pour ale, Maksim dan son lebra. Lina ti'n ganny sezisman. I pa ti kapab koze. Tiza ti repran en pe pli dousman,

"Lina aprezan ou a koz laverite?"

"Mon sorti kot - kot - Silvi."

"Ki sa Silvi?"

"Enn mon dalon."

"Ki ou'n al fer laba?" Lina pa ti reponn.

"Ki ou'n al fer laba?" Tiza ti repete pli for. Lina ti lev son latet. I pa ti kapab toler tou sa kestyon apre kestyon, konmsi i ti'n komet en krim.

"A manman, pa ou zafer, ase fouy mwan. Ki i fer si mon ale? Ou pa i annan Mark? Plito mon ganny zafer avek Pa..." I pa ti fini dir son fraz. Tiza ti'n avans obor li. En kalot ti rezonnen lo son lazou. Son manman ti atrap li e sakouy li, e son lavwa ti pe tranble,

"Mon pti fiy, pa krwar mon pou toler ou lensolans. Sa bann granzar ou pe aprann ou a gard li pour ou. Si ou pa rakont mwan ki ou'n al fer kot ou dalon, en lot kalot i a fer ou koze."

"Tap mwan, tap mwan," Lina ti kriye,

"Lontan ou anvi tap mwan. Sa ou lakoler aköz yer mon pa'n kwi manze. Mwan tou le zour netway lakaz, kwi manze e ler mon al kot en zanmi ou bat mwan."

Tiza ti larg zepol son fiy. I ti'n resevwar en sok tann son fiy pe koz koumsa e ti tous en keksoz anndan li. I ti ouver son labous pour dir keksoz, me parol pa ti sorti. Okontrer, i ti vire pour ale. Lina ti al dan son lasanm. Ler Mark ti war li, i ti pran Maksim e ale. Lina ti tonm lo son lili e i ti konmans plere. Tou sa ki i ti pe santi, pe mazine ti devide sorti dan son leker e i ti plere.

"Depi ler Papa i'n kit nou, isi i nepli gou," i ti mazine,

"Nou nepli ini parey avan. Nou war manman zis lo tar e la li osi i fatigue e i zis lave, manze, benyen e dormi. Maksim osi nou war tar. Mark in nepli parey. I'n ay papa. Be mwan, mon ankor kontan li e mon konnen ki si i ti la, tousala pa ti pou arive. Mon fatigue vin dan lakour, fer menm keksoz tou le zour. Aköz mon pa ti parey Silvi? Get kot li mannyer i gou." E la, sa

pti fiy ti kontinyen plere. 13 an, ti paret bokou, me 13 an lavi ti ankor frazil e en kantite panse i formen dan latet en zenn sa laz. Panse ki pour bann adilt i paret bet menm danzere, me pour en adolesan tou i posib, menm sove e kit lakour. E sa ti egzaktman sa ki Lina ti annan dan son lespri sa swar...

* * * * *

Personn pa ti anvi manze sa zour, zis Maksim, ki li lemosyon pa ti annan okenn lefe lo son lestoma. Tiza ti anmas manze e met dan frizider. Li osi, i ti pe fer son bann panse. Aswar, lo son lili, i ti mazin lensidan Lina. I ti pe blanm son lekor pour sa ki ti'n arive. Si zis i pa ti'n kriy avek li e zis demann li kalmeman kot i ti'n sorti, petet keksoz pa ti a'n parey ti ete aprezan. Ti premye fwa ki enn son zanfani ti'n reponn li. I ti regret sa kalot ki i ti'n tap Lina, sa fason ki i ti'n sakouy son pti zepol mens. Remor-d-konsyans ti lour lo son leker e ankor en fwa sa swar i ti plere. Pa pour en mari ki'n abandonn zot, me pour son fiy, son fiy ki'n grandi toutakou e ki ti'n kapab dir sa ki i ti pe mazine san lafreier.

Tiza ti mazin son prop zenes. Li osi i ti'n deza mal koz avek son manman. Petet sa ti en pinisyon pour li? Sonmey pa ti permet li ganny larepons son kestyon e i ti dormi e fer en bann rev drol. Deor lanatir ti pe kontinyen respire menm ki tou ti'n al dormi, pour les en lot zour fini son 24 erd-d-tan.

Lannmen bomaten, parey labitid, Tiza ti leve pour okip li. Avan ale, i ti pas dan lasanm manrmay. I ti get Lina kot ti pe dormi e tou bann menmwar son lavery ti retournen. I ti bese e anbras sa lazou ki i ti'n kalote. Lina pa ti leve. Apre sa Tiza ti ale.

Deryer, Mark ti leve e answit Lina. Labitid, i ti dir son frer 'Bonzour' me sa zour i ti leve, bwar son dite e sanze san dir en

mo. I pa ti desann ansanm avek Mark pour li al lekòl parey toutan akòz li i ti annan son plan. Mark ti ale. Lina ti degaze. I ti pran enn de lenz lakour ek son savat e met dan son sak lekòl. Granmèsi ti en sak vakwa e ti pran tou! Tanto, personn pa ti pou war li. Li i ti pe sove e i ti pe al reste kot Silvi. Laba i ti a byen. Manman Silvi ti a krwar i ti pe vin pas wikenn, me apre i ti pou reste ankòr.

Byensir ler Mark ti arive apre lekòl Lina pa ti la. I pa ni ti fatig li akòz i ti konnen ki ler Lina ti dan son limer antete ti pran en ta letan avan i ti retoun normal. Me i ti pe demande ki son manman ti pou dir letan i ti pou vini. I ti annan plen pour dir akòz i ti'n ekspekte war Lina e i ti'n fini mazin kimannyer pour koz avek li.

"Mark, Lina in arive?"

"Pa ankòr." Tiza pa ti demann plis. Fernwanr ti fer, me touzour napa Lina. Tiza ti oule fol. I ti kriy Mark e demann li,

"Mark, kote Silvi i reste?"

"Avan Msyè Toutou, dan kontour. Akòz manman, ou krwar Lina in al laba?"

"Wi, annou al avek mwan. Ou al par devan. Anmenn ou tors. Mwan mon a pran Maksim. Mon pa konn son lakaz, alors mon pa pou kapab al mon tousel." E dan sa fernwanr, ede par lalimyer tors, Mark, Tiza ek Maksim dan lebra ti desann santye ki anmenn dan gran semen. Personn pa ti koze an alan. Dan lespri de dimoun ti annan en sel kestyon.

"Eski nou pou war Lina?"

Apre de trwa minit marse, Mark ti aret dan en pti lale borde avek zarbis. Dan bout, en bon grander lakaz ti debout.

"Lanmenm la Manman, mwan mon pou esper ou la, donn mwan Maksim." Tiza ti diriz kot laport devan. Ti fermen. I ti

tape. De, trwa fwa avan ki ti ouver. En lalimyer ti alimen e Tiza ti war en pti madanm meg pe debout devan li. Toutakou, i ti santi li anbarase.

"Wi madanm?" Sa lot ti dir,

"Ki mon kapab fer pour ou?" I ti war drol ki en dimoun ti'n vin deranz li sa ler.

"Er, eskiz mwan, madanm. Mwan Madanm Siris, napa en fiy ki apel Lina la kot ou?"

"Lina?" Be wi, ou oule dir zanmi Silvi? I la, i'n vin pas wikenn. Akòz?"

"Madanm, mwan son manman. Lina pa'n vin dan lakour ozordi e i pa'n demann mwan pour al pas wikenn. Ou kapab apel li silvouple?" Tou lanbarasman ti'n aprezan kit Tiza e i ti santi li ankoler ankòr enn fwa. Granmèsi sa madanm pa ti paret en dimoun sovaz.

"Silvi!" i ti kriye,

"Silvi!" e dan en pti moman, en fiy dan laz Lina ti aparet. Ler i ti war en lot dimoun la, i ti reste sezi.

"Al apel Lina," son manman ti dir,

"E dir li anmenn son sak tou!" Tiza ti azoute. Silvi ti ale.

De minit apre, en Lina tou kanmi kanmi ti vini. Ler i ti war son manman i ti bes son latet. I ti pe ekspekte lakoler, dispit ek repres. Me okontrè, Tiza ti pe dir,

"Madanm mersi bokou. Ankòr enn fwa, eskize pour deranz ou. Mon asir ou ki sa pa pou ariv ankòr," e Tiza ti dir bonswar. Lina ti swiv li e zot ti ale. Deryer, zot ti tann Silvi ek son manman pe koze. Tiza ti war ki Mark ti'n ale. I pa ti oule Lina war li. Bondye konnen kote i ti'n arive, me i ti kontan ganny Lina li tousel. An silans, tou le de ti pran semen pour al kot lakour,

sakenn avek son prop panse. Tiza, pe mazin sa ki i ti pou dir Lina e Lina, sa ki son manman ti pou fer li. I ti sir ki en bate ti pe esper li kot li.

Me enn fwa arive, Tiza ti get Lina e dir li,

"Al dormi", e Lina ti obe, avek sirpriz. Reaksyon son manman, lapenn lo son figir ek lefe ki i ti'n vin rod li, ti dir plis ki parol. I ti al lo son lili e enn fwa pour tou i ti deside ki zanmen zanmen ankore i ti pou fer en tel keksoz. Apre tou, konbyen manman ki ti pou'n azir parey sa ki pour li dan en sitiyasyon koumsa? Son lannmen, i ti pou fer son mye r... par sa ki i ti'n fer e i ti pou menm demann li pardon. ... get Mark kot ti ape dormi e i ti dir,

"Granmersi i pa'n konn nanryen ki'n arive aswar."

Sapit 8

Lensidan Lina ti byento efase e bliye akòz en lot keksoz ti arive pour okip lespri Tiza. Ti konmsi son zetwal pa ti dan son faver. Ler zafer kot lakour ti aranje, aprezan ti fodre en lot pran plas.

Sa lensidan ti ariv kot i ti travay. En zour Mardi letan i ti pe pas balye dan koulwar, en travayer ti vin dir li ki sef ti oule war li. Tiza ti ale leker leze. Petet sef ti oule felisit li pour son bon travay e menm dir i pour donn li en pti larzan an plis. Avek en sourir lespwar, Tiza ti tap laport e antre.

Son sourir ti disparet letan i ti war figir son sef. I ti annan en lekspresyon serye lo son figir.

"Bonzour Madanm Siris," i ti dir dan en lavwa osi serye,

"Asize. Mon pa konnen kimannyer mon pou konmanse."

"Akoz Msye, ki i annan?" Tiza ti pe konmans per.

"Madanm Siris, mon ti'n toultan krwar ki ou ti en dimoun onnet e respektab, annefe tou dimoun ti dir sa. Ozordi ou'n fors mwan sanz mon lopinyon." Tiza ti bouze lo son sez.

"Akoz Msye, ki i annan?"

"Pa fer konmsi ou pa konnen, Madanm Siris. Eski ou kapab eksplik sa? E la i ti endik de trwa lartik lo son biro. Ti annan

de savon, en papye twalet, en 'detol' ek de biye dis. Tiza pa ti ankor ganny en konpran." Msye, i ti kontinyen,

"Mon pa war ki sa bann zafer i annan pour fer avek mwan." Son sef ti get li,

"Sa bann keksoz in trouve dan ou sak, kasyet."

"Kisisa?" Tiza ti oule tonm sek. Lavwa sef ti paret lwen e tou ti vire otour li. I ti anvi leve e taye, me son lafyerte ti anpes li.

"Gras a enn nou travayer," sa Msye ti pe dir,

"Nou'n nobou dekouver ou sankwa nou pa konnen konbyen nou ti a'n perdi. Akoz ou'n fer sa?"

"Msye," Tiza ti dir an tranblan,

"Eski ou krwar vreman mwan ki'n vol son bann keksoz? Zanmen mon ava fer en keksoz koumsa."

"Pourtan ou'n fer li, e mon byen dezapwente. Mon'n deside ki sa voyaz mon pa pou fer okenn zafer. Mon a donn ou en sans vi ki i ou premye fwa, me si en lot fwa en keksoz koumsa i arive, mon pou oblize pran serten mezir." Avek sa, san ekout okenn leksplikasyon avek sa dimoun ki i ti pe blanmen si inosanman, i ti dismis Tiza.

Tiza ti sorti dan lofis avek en leker lour. I ti imilye e tris. Zanmen, zanmen i ti'n deza tous en keksoz ki pa pour li; Alors ti bezwen annan en dimoun ki ti'n fer li sa move malis.

I ti anvi plere, kriye, dir son linosans me levidans ti la, mete dan en fason byen rize. Lekel ki ti pou krwar li? I ti al get dan sa pti stor kot ti fer zot kit zot sak. Ti la kot i ti'n mete son bomaten entakt me i ti konnen ki en dimoun ti'n met sa bann zafer ladan. Lekel ki ti kapab telman malisye koumsa? I ti tir

sa pti krisifi ki i ti atase dan son lekor rob tou le zour e i ti anbras li e dir,

"Ar wi Sennyer, ou ki ti ganny kondannen a mor inosanman, get mwan ozordi, pe kondannen inosaman. Fer mwan konn mon lennmi, koumsa mon a vey mwan." Kot i ti pase partou dan lofis, Tiza ti santi lizye lo li. Nouvel ti mars vit e la pa ti en leksepsyon. I pa ti blanm zot e i pa ti war drol ki lo zot figir olye sourir ti annan en mefyans ek en regar ki ti dir,

"Zanmen mon ti a krwar." Tiza ti osi remarke ki lo figir madanm Zafet ti annan en pti sourir laviktwar, me i pa ti tro sir. La, mefyans ti dan son lespri e ti mazin nenport kwa. I ti dir granmersi ler 3 er ti sonnen pour li al devid son leker avek sa sel dimoun ki ti a krwar li.

Madlenn ti ekout zistwar Tiza san enteronp li. Tiza ti rakont li tou, antrekoupe par larm. Finalman, ler i ti'n fini i ti azoute,

"Madlenn, mon pou kite, mon kanmi pour mwan retourn laba. Mon pa kapab siport sa bann regar endiferan."

"Tiza mon ker, si ou kite zot pou krwar ou koupab. Okontrer kontinyen travay avek ou lafyerte. Pa antren zot. Selman get dan ou sak tanzantan. Ou pa dekouraz fasilman, sa voyaz pa dir mwan ou pou dekouraze." Tiza ti get son zanmi. Toutakou, i ti war keksoz dan en diferan lalimyer. Wi, i ti a servi konsey Madlenn, i ti a montre zot ki i ti inosan. I'n konbat avek plis ki sa, e pa sa ki ti pou kraz son kouraz. Non, sa ti zis en parti son voyaz, son voyaz dan lavi. I ti fer en pti sourir,

"Madlenn, mon PA pou kite. Mon a fer parey ou'n dir mwan." Madlenn ti riye. I ti dir dan limenm ki si tou fanm ti annan sa kouraz, sa determinasyon ki Tiza ti annan, ti pou napa bokou ka swisid.

* * * * *

Sa de trwa zour ki ti swiv ti en kosmar pour Tiza al travay. I ti nepli annan menm gou ni lafors. I ti'n swiv konsey Madlenn me menm sa i ti'n tann bann pti koze ki ti vir kouto dan son blesir plis.

"Get sa, i pa ni kanmi i'n vole," enn ti dir e lot ti azoute,

"Mon ser voler pa kanmi sa." Tiza ti degaze pour ale. Zot pa ti konnen i ti'n war zot labous pe dir sa. I ti sey ferm son zorey, son lizye me i ti santi tou sa ki ti pe pase e i ti'n ganny ase. Sa bann regar ostil ti touzour la, pour resoufle labrez menm si i ti oule sey tennyen.

En zour ki ti ti pe pase avek son balye, i ti tann en fiy dir avek son dalon,

"Get sa vey ou sak," e Tiza ti santi son latet vin bel. Ankor enn fwa i ti deside ki i ti ava kite dan sa landrwa kot son repitasyon ti'n fini sali. Kanmenm zot ti a dir i koupab, les zot. Apremidi, i ti al war son sef e eksplik li tou. Sef ti pran en lot latitud ler i ti konpran ki vreman Tiza ti inosan. Tiza ti eskplik li son lavi, son sityasyon. Sa direkter ti regret son fason azir lot fwa e i ti sey ankouraz Tiza pour reste, vi ki i ti travay byen me Tiza ti dir,

"Msye, mon lennmi pou sey ankor. Plito mon ale." Sef ti'n war ki sa ki ti devan li ti en fanm brav, kouraze e determinen e i ti apresye sa. I ti respekté son desizyon e dir li ki fodre i donn notis en mwan. I ti dir li ki i a fer sekreter fer son let demisyon. Tiza ti remersye li.

Ler i ti ariv kot li sa swar, Tiza ti sey mazine ki aprezan i ti pou bezwen fer debrouy en lot plas travay. I ti a sey kot Madanm Biron. I ti'n tande kot legliz ki son travayer domestik ti'n fek kite pour marye. Demen menm, i ti a sey demande. Bann Biron ti reste en pe pli lwen ki zot. Li ek son msye ti enn parmi bann 'gran zans'. Zot ti annan en gran propriyete e zot ti

annan zot dekwa. Lannmen konman i ti arive, Tiza ti deside pour al war Madanm Biron imedyatman. I ti kriy Lina. Lina ki ti'n sorti dan son staz antete, ti'n sanze. Aprezan i ti vin boner kot lakour parey lontan e son manman ti remark en gran sanzman dan son fiy. I ti travay e ede e zot fanmiy ti'n retourn parey avan, ini e trankil.

"Lina," Tiza ti dir,

"Mon pe al kot Madanm Biron en pti kou. Zet en koudey lo Maksim. Mon pa pou tarde." Lina ti get son manman. Toutakou, ti frap li ki i ti nepli sa dimoun byen vivan ki i ti konnen. Son figir ti fay e i ti'n vyeyir me son sourir ti touzour la e sa pa ti zanmen pali. Ti parey en larkansyel apre letan lapli.

"Wi, Manman pa trakase ou." Tiza ti ale. I ti war Mark pe zwe boul deor. I ti'n fini kwi manze. Tiza ti dir li kot i ti pe ale. I ti desann dousman dousman. Byento, i ti ariv kot en gran lakaz an blok. Ti'n penn krenm e ti annan zoli rido ble avek lafnet. Tiza ti debout deor baro.

"Bonzour Msye Madanm. Pangar lisyen!" En latet ti aparet par lafnet e ti kriy,

"Ki ou bezwen?"

"Mon pe vin war ou madanm," Tiza ti kriye. I ti bezwen lev son lavwa aköz lisyen ti pe fer tro bokou tapaz. I ti vreman enorm e Tiza ti dir granmersi ki i ti deryer sa baro metalik. Madanm Biron ti aprobe.

"Down, Tropsi, down! i ti ordonnen e 'Tropsi' ti obei. Answit son met ti detak baro e fer Tiza antre. Zot ti diriz deryer lakaz. La, Madanm Biron ti fer Tiza antre e asiz dan en pti koulwar lo en sez.

"Mon mazinen ki ou'n vin get zafer plas travay? Enn de lezot dimoun in vini."

"Wi, Madanm," Tiza ti dir.

"Konmsi ou paret en dimoun eksperyanse. Sanmenm ki mon kontan. Sa bann pti zenes riy tousel mon pa siporte. Kiman-nyer ou apele?" Kouraz Tiza ti monte.

"Elizabet Siris, me tou dimoun i dir mwan Tiza. Madanm, selman pour lemoman mon pe travay, mwan prosen ki mon pou kite."

"Akoz ou pe kite kot ou travay?" Tiza ti sote. I ti'n ekspekte sa kestyon, me pa konmela. I ti ezite avan dir,

"Zot ti met keksoz dan mon sak e akiz mwan voler." Madanm Biron ti get li. Sa de lizye kler e regar fran ti etonn li. Deswit i ti war ki sa ki ti devan li, ti zis sa kalite dimoun ki i ti ape rode.

"Madanm Siris, louvraz i pour ou. Mon a fer mon mari fer tou demars neseler. Ou a konmanse mwan prosen. An atan-dan mon annan en pti fiy ki vini apre lekol."

Tiza ti lev lizye anler e remersye Bondye. Wi, i ti bon e la en parti son problemm ti'n fini, me ti annan ankor pour vini e letan i ti dir orevar e bonswar pour retourn se li, i ti pe mazinen. La, i ti pou bezwen fer en dimoun vey Maksim, me lekel? I pa ti kontan sanz sanz piti landrwa. Ti kapab afekte zot sikolozikman si konman i abitye avek en dimoun, en milye nek ou sanz li. Anplis i pa ti ankor ariv laz lakres menm si ti pros.

Osi i pa ti pou kapab met li pti lekol anvil. Lekel ki ti pou al sers li dan aswar? Tou sa bann panse ti pe trakas li e lo son lili aswar i ti sey reflexir. Anfen, i ti sey ganny en solisyon. Madlenn ankor! Ti sel dimoun ki ti a kapab rann li sa servis. I pa ti oule kit son piti avek vwazen. Taler zot ti a konn tou son zaksyon. Ti enposib osi anmenn avek li travay. Son bourzwa

pa ti pou kontan sa. Lannmen, Tiza ti dir Madlenn son plan e son zanmi ti plis ki kontan. I ti'n atase avek Maksim e ti parey en pti zanfan pour li. I ti sagren ki Tiza ti pou bezwen war son piti zis dan Sanmdi vi ki i pa ti kapab desann tou le swar, me i ti kontan pour annan Maksim kot li. Tiza pa ti diskit son plan avek son de zanfan. I ti a dir zot letan ti'n ariv ler. I ti konnen ki zot ti pou sagren avek lide war zot pti frer zis pandan lafen la semenn, me plito koumsa ki pa war ditou. Lina ek Mark ti ava al sers li tou le Vandredi apre lekol e retourn avek li kot Madlenn dan Dimans swar.

En lot problemm regle, Tiza ti santi li bokou pli soulaze, me menm sa i ti pe modi sa zour ki i ti pou bezwen separ avek Maksim pour en semenn antye. Me i ti mazinen ki ti annan dimoun ki ti dan pli move sityasyon ki li e i ti konsol dan limenn.

"En zour petet tou i ava retourn normal," i ti dir e pour lemoman i ti pe zis espere. Espere e pran pasyans.

Sapit 9

Tiza ti eksplik Mark ek Lina son sanzman travay en zour Vandredi. Zot ti'n reini dan salon e Tiza ti mazine ki ti'n ariv ler pour zot konnen. Tou le de ti byen kontan.

"Kot Madanm Biron lanmenm la anba?" Mark ti kriye,

"Savèdir nou pou war ou boner aprezan? E ou pou pre lanmenm?"

"Wi," son manman ti reponn,

"Me selman i annan zis en pti problemm."

"Ki sa?" Lina ti poz sa kestyon.

"Maksim. Nou pou bezwen war li zis dan wikenn." Deswit sourir sa de zanfan ti disparet e en regar lorer ti pran plas.

"Akoz? Mark ti demande. Sa kontantman ki ti annan letan son manman ti'n anons li ki i ti pe aprezan vin travay obor lanmenm, ti'n al en sel kou. Ti donn plas en lakoler, en latristes. Tiza ti resté kalm letan i ti reponn,

"Ekoute manrmay. Fodre zot konpran. Mon pa pou kapab anmenn Maksim travay avek mwan. I'n fini abitye avek Madlenn e tou lazournen mon pa pou sanz li lanmen. I ava efare. Madlenn i kontan li e i pou okip li byen. Tou fason pandan vakans i ava resté avek zot."

"Madlenn!" Maksim ti repete. Tou lezot ti get li. I ti pe asize ater pe zwe. Tiza ti santi son leker ouver. En lemosyon etranz ti pas avek li ler i ti get sa pti inosan, si frazil devan li. Zimaz Gilber ti aparet e vwal son lizeye. I ti swiy en larm.

"Manman, be si mon vey li," Lina ti demande.

"Ou fol?" son frer ti reponn. Ou bezwen al lekòl ou."

"Ou ki fol," selman si ti --.

"Arete. Pa komans dispit zot de." Tiza ti enterfer.

"Mon'n fini pran mon desizyon. Maksim pou al kot Madlenn. Dimans swar mon pou al anmenn li akòz Lendi mon sipoze konmanse kot Madanm Biron." Mark ek Lina ti fikse zot manman. Personn pa ti demann ankòr kestyon. Sa determinasyon dan son lavwa ti anpes zot pas okenn lezot komantr ki zot ti anvi. I ti'n fini ganny dernyen parol e pa ti zot zafer pour dir nan-ryen.

En fwa li tousel dan salon, Tiza ti revwar son latitid.

I ti regret lafason ki i ti'n koz avek Mark ek Lina, me sa ti'n zis en kouvertir pour son sagren. Li osi i ti pe mazin separasyon. Ti ase ki Maksim ti pe grandi san en papa, san ki aprezan ki i ti pou war son manman zis tou le senk zour. Me ki lot semen ki i ti pou pran? Si i ti'n annan de swa pour fer i ti a'n fer li, me an fas avek zis enn, i ti bezwen pran sanmenm, kontan ou pa kontan.

"Manman!" lavwa Lina dan fernwanr ti fer Tiza sote. Son fiy ti apros li e ti is en fotey pour asiz obor li.

"Ki i annan Lina?" Tiza ti demann li dousman. Dan lobskirite Tiza pa ti war figir Lina byen. Si ti lizour i ti a'n war son lizeye mouye e son figir boufi.

"Manman, ou kontan Maksim en kantite ou?" lavwa tranble Lina ti trakas Tiza.

"Wi, akòz ou demann mwan sa?"

"Ou pe al anmenn li k-k-ot Mad-Mad-lenn!" Lina ti dir an sòd-larm." Lanmen Tiza ti leve e kares sa latet obor li parey i ti'n fer plizyer lannen pase, ler Lina ti ankòr en pti zanfan e i ti'n bezwen konsolasyon ek rasirans. La, i ti bezwen sa menm konsolasyon ek rasirans e ti fòdre en sel dimoun pou fer li.

"Lina, mon kontan zot tou le trwa. Parey ou kontan Maksim, mwan osi mon kontan li. Sanmenm ki mon pe al travay, pou kapab donn zot lavi. Ou ou, ase gran pou konpran sa. Si Mark i war ki ou pa tro sagren Maksim, li osi i ava konsòle. Fer sa pou mwan. Pa krwar mwan osi mon kontan pou separe avek li. Me depi ou papa in ale lavi i difisil e mon oblize travay."

Lina ti ekout tou sa ki son manman ti pe dir li. Letan i ti tann nonm son papa, en gran latristes ti anvai li. Li, i ti mank son papa en kantite e i ti anvai koz li, me Mark ti ankòler ler i ti fer sa e i pa ti oule fer son frer mekontan. Me la Mark pa ti la e i ti lib pou dir sa ki i ti santi.

"Manman, mon anvai war Papa." Tiza pa ti reponn. Si i ti en zanfan, li osi i ti a'n plere. Me ti li ki ti bezwen reste for devan son bann zanfan. I ti soupire.

"Mon konnen. Mwan osi, mon anvai war li."

"Mark pa kontan Papa li."

"Ki sa ki fer ou dir sa?" La, Lina ti rakont son manman ki Mark ti'n dir Gilber pa ti en papa vi ki i ti'n kit zot. I pa ti dir zafer Elenn, akòz en promes ti en promes. Letan i ti'n terminen son manman ti dir,

"Mark dan fon son leker, i kontan son papa. I ankòler, sanmenm tou. Pa trakase Lina Papa pou retournen e tou keksoz pou retourn parey avan."

"Vre, manman? Tou le swar, mon demann Bon Dye pour fer li retourn kot nou."

Tiza ti fer en pti sourir ki Lina pa ti remarke. Apre i ti dir,

"Fòdre nou al dormi aprezan. Deman nou pou fer gran netwayaz e nou pou bezwen tou nou lafors." Lina ti leve e tou le de ti ale. Sonmey i vin fasilman letan ou fatigue e ou lespri i an pe. Byento Lina ti pe ronfle e ti pe fer bann zoli rev. Parol Tiza ti'n donn li tou konsolasyon nesese e aprezan i ti sir ki tou ti pou mars byen.

Tiza li lo son lili sepandan pa ti ankòr ganny sonmey. I ti pe vire tournen parey en bato lo losean. Wi, li osi ti konmsi i ti dan en bato menm, pe ale. Li, avek son trwa piti. Li i ti kapitenn, li ki ti pe donn tou komann, tou direksyon. Li ki ti pe dir ki ti pou fer si bato i koule. Erezman lavwal ti bon e lanmer ti'n kalmi en pe apre bokou divan. I ti pe fer en gran gran voyaz me sa voyaz ti paret san destinasyon, san bi. En voyaz, ki i ti a voudre ti ava fini pour li reganny later e konnen kot i ti ete. Me voyaz ti ankòr long e zis son lespwar ek son lapriyer ki ti ed li. Finalman, son lizye ti fermen e sonmey ti rekann li.

* * * * *

Dimans apremidi, lo pti 4 er Tiza, Mark, ek Lina ti dan bis. Maksim osi ti avek zot. Zot ti pe al anmenn li kot Madlenn. Dan en sak byen atase, laplipar lenz ek zouzou ti'n anpakte, en loubraz ki Lina ti'n fer an pleran. Dan bis, person pa ti koze e ti paret lontan avan zot ti ariv anvil.

Ti en spektak tris e bouwersan ler ti pe dir orevwar Maksim. Tiza ti anbras li e vir laba, Lina osi ti fer parey. I ti mazin parol son Manman e i ti pe sey son mye pour tenir son larm. Mark pa ti kapab tenir. San laont, i ti plere e personn pa ti dir li nanryen. Konmsi pour azout avek son sagren, Maksim ti dir,

"Pa plere." Madlenn osi ti swiy son lizye. Apre, i ti dir,

"Mon ava al avek li anndan. Vandredi alors?" E i ti ale. Maksim ti pe kriye. I pa ti konpran aköz ki son manman, son frer ek son ser ki i ti sitan kontan ti pe kit li. Ti annan en sel keksoz pour atrakte zot latansyon e sa ti 'plere.' Me sa voyaz konmsi pa ti servi aköz zot ti ale menm.

Personn pa ti anvi dinen ankör enn fwa sa swar. Zot tou zot lestoma pa ti permet zot pran keksoz, e menm si i ti a'n les zot, zot lagorz ti tro sere pour anvale. Setaki ti rod en leskiz pour al dormi boner. Zot ti mank bann pti rabase Maksim e ti les en gran vid dan sa salon, parey labsans Gilber ti'n fer. Mark ti paret pli afekte lo sirfas, me son manman ek son ser ti pe santi sa ki li i ti ape santi. Zis zot pa ti oule fer li soufer plis. Me dan zorye, personn pa war ou, e zorye i sekre. La, tou ti lib pour les zot lemosyon taye.

Tiza ti anvi kriye, lager kont sa monn enzis e dir. Aköz ki li i ti oblize pas dan tousala? Premye Gilber, la Maksim. I ti a voudre ki la, laport ti ava ouver e Gilber ti ava antre e dir zot in retournen, ki tou ti pou parey avan. Me sa pa ti pou arive e si ti pou arive, pa ti pou konmela. I ti mazin sa bann letan ki zot de Gilber zot ti'n kontan. Ki kantite letan agreab zot ti'n pase ansanm! Petet ti son prop lafot ki tousala ti'n arive? Petet i pa ti'n ase fer son kapis? Kote li Tiza i ti'n manke fer son devwar konman en fanm? La, kote Gilber ti ete? Ki i ti ape fer? Eski tou sa bann parol ki i ti'n dir li, i ti pe aprezan dir Elenn? Sa bann kares aprezan i ti pe donn Elenn? En zalouzi ti ranpli leker Tiza. I ti war Elenn devan li, zoli, byen abiye e souriyan.

Li, megri, vyeyi e fatigue. En gran diferans! E petet Gilber ti pli kontan en dimoun ge e fasil ki enn ki toultan pe travay e fatigue? Tou fason, i ti'n perdi me petet Gilber ti a realize ki i ti'n mal fer e i ti ava retournen. Son dernyen panse sa swar ti,

"Gilber, si ou ti la, tou ti ava diferan. Retournen."

* * * * *

Tiza ti debout kot gran baro. 'Topsi' pa ti la ozordi. Dwatet zot ti'n anmar li vi ki zot ti pe esper li.

"Bonzour Msye, Madanm!" i ti kriye. Sa voyaz Msye Biron ki ti ouver baro. I ti get Tiza. Tiza pa ti kontan sa lekspresyon dan son lizye. Menm deryer son linet, ti annan en lalimyer drol ki ti frisonn li.

"Bonzour Msye Biron," i ti dir byen poliman malgre li.

"Bonzour," Antre. I ti fer en sourir. Tiza ti deteste li enn fwa pour tou. I ti pe konpran aköz Ninet ti'n kite. I pa ti oule krwar ki ti zis aköz i ti'n al marye.

"Fodre mon mefye mwan sa enn," i ti dir dan limenm letan i ti antre dan lakaz. Madanm Biron ti dan en fotey dan lasal-a-manze. Ler i ti war Tiza, i ti montre ledwa lo en sez.

"Asize mon a eksplik ou ou travay. La i ti dir Tiza tou sa ki i ti annan pour fer depi 7 er edmi bomaten ziska 3 er edmi. Net-way lakaz, kwi manze, lave e drese.

"Nou pa fer gran dinen alors pa neser kwi manze aswar. Nou servi plito en lasoup."

"Wi Madanm," Tiza ti dir. Apre sa, son bourzwa ti dir li son saler. Ti menm pri ki i ti pe gannyen avan, e alors pa ti afekte Tiza dan okenn fason. Zis i ti a benefisye en pe lo transpor. I pa ti a bezwen pey bis monte desann.

Tiza ti fer son bann louvraz parey zot ti pe ekspekte li. Apremidi, i ti ganny son dezennen e dan 3 er son dite. Lakaz Madanm Biron ti gran me ti napa zanfane e ti fasil pour netwaye. Bann karo ater ti klate letan Tiza ti'n fini pas sifon e ou ti a kapab war ou figir ladan. Madanm Biron pa ti en move dimoun e i ti tret Tiza byen. Alors Tiza ti dakor pour rann enn de pti servis ki pa ti lo son kondisyon tel ki tay laboutik, al anmenn konmisyon, ensi-d-swit.

Msye Biron li pa ti reste kot lakour. I ti sorti pour al travay zis konman Tiza ti arive. I ti travay dan biro e i pa ti retournen avan ki Tiza ti'n fini ale. Tiza ti byen soulaze akòz i pa ti bezwen toler son regar ensolan. 3 er edmi, Tiza ti pran son sak pour ale. I ti'n fatigue me i ti kontan. La, i ti ava ariv kot li boner e i ti a kwi manze pour donn Lina ek Mark en pti letan zwe. I ti mazin en kou son de zanfane ki ti'n forse grandi avan ler. Me i ti pou rann zot sa lanfans ki zot ti'n manke. I ti a fer sir li, Tiza. I ti dwa zot sa apre tou.

Sapit 10

Lavi ti'n plizoumwen pran son kouran normal apre zot ki tou ti'n reetabli zot dan zot nouvo kondisyon. Tiza ti al travay tou le zour e lave, drese, netwaye e kwi manze ti'n vin en routin monotonn pour li. Zis dan lafen lasemenn ki ti en pe diferan akòz Maksim ti vin met sa lanbyans ki ti manke. Son premye swar ki i ti vin kot lakour apre son semenn kot Madlenn, i ti parey en pti prens. Tou dimoun ti oule pran li, kares li e anbras li e i ti sorti dan en lanmen pour al dan lot konmsi en pti pake lenz sal. Li, i ti kontan tou sa bann latansyon e i ti riye. Ti fasil war ki Madlenn ti okip li byen. I ti prop e an bonn sante. Sa ti rasir Tiza e i ti mazine ki i ti ava donn Madlenn 200 rounpi tou le mwan. Byensir i ti merit plis, me Tiza pa ti annan lemwayen pour donn li.

Apre en pe letan ti'n osi vin en routin al anmenn e rod Maksim e manrmay ti nepli telman sagren parey. Zot ti'n pran labitid e son larive ti'n nepli en nouvote. Maksim ti kontan war son fanmiy dan Vandredi, me i ti osi pran Madlenn konman en dezyenn manman e i ti montre li en gran lafeksyon ek latasman. Tiza ti ganny en bon louvraz avan fors Madlenn aksepte sa larzan pour vey Maksim e Madlenn ti pran zis apre ki i ti'n konpran ki Tiza ti en fanm fyer e determinen. Me i ti donn Maksim plis e preske tou le lafen dimwan i ti retourn dan lakour avek lenz ek soulye nef. Tiza ti touse par sa bann zes e i ti dir,

"Madlenn ou pe tro fer. Si ti napa ou mon pa konnen ki mon ti pou fer."

"Les en lot dimoun dir sa Tiza," Madlenn ti reponn.

"Zanmen mon'n war de fanm parey ou. Kontinyen mon ser."

Tiza pa ti bliy parol son vye zanmi. I ti deside ki i ti pou met plis kouraz ankor pour nobou fer fas avek son lavi tou le zour.

Dan lakour i ti sey son mye pour egey Mark ek Lina. Zot osi zot ti'n remark sa sanzman dan zot manman, en vitalite ek en nouvo kouraz ki, an retour, ti reflekte lo zot. Aprezan zot ti paret pli ge. Aprezan ki sa mank zot pti frer ti'n aret tro afekte zot, zot ti'n revin zanfan ankor. Osi, zot manman ti'n remarke ki zot ti'n ganny en gran latasman pour kanmarad. Souvan, i ti war frer ek ser pe asize pe koze. Zot ti paret annan kek gran sekre ki zot pa ti oule i konnen. Enn de fwa i ti remarke ki ler zot ti war li aproz, konversasyon ti arete ou sanze.

"En sekre zenn fiy ou zennzan!" i ti dir dan limenm an riyen.

Me son panse ti lwen avek larealite aköz konversasyon le de zanfan ti plito lo zot papa. Mark, touzour sa rankin e Lina touzour sa lanmour ek lespwar. En zour letan zot ti pe zwe boul deor, Lina ti asize e dir,

"Mark ou pa'n tann ankor nanryen lo papa?" Son frer ti pran obor li ater.

"Papa? Ki Papa! Mwan, mon pa ni mazine si i annan li."

"Ar, Mark dir mwan!" Ton sipliyan Lina ti fer Mark dir,

"Mon ti war li Vandredi. Ou rapel zour nou ti al rod Maksim?"

"Akoz ou pa ti montre mwan li?" Repros dan lavwa son ser pa ti sap zorey Mark.

"Akfer?"

"Mon ti a'n kriy li."

"Akfer? I pa ti pe mazin nou li. Zot ti ape riye zot de Elenn." Sa non ti parey en venen pour Mark e i ti kras ater answit frot dan later avek son lipye.

"Zot pa ti war ou?" Lina ti kontinyen.

"Non, Lina sa fanm pa ti'n fardel! Son lalev ti parey madanm beri." Lina ti riye e Mark osi ti riye.

"Mark," Lina ti repran, serye aprezan,

"Akoz ou pa ti'n dir mwan depi sa zour menm?" Mon ti dir ou montre mwan Elenn."

"A les li. Annou al zwe, Manman pe vini, taler i a tande." E la tou le de ti kontinyen avek zot zwe. Ler Tiza ti aproz, zanmen ou a dir si sa de zanfan ti pe kasyet en sekre ki dapre zot, li i pa ti konnen.

* * * * *

"Madanm Siris," Msye Biron ti kriye. Ti en Vandredi e Madanm Biron ti'n al anvil. Son mari ti dan konze e Tiza ti santi li byen enkonfortab. La sa Msye ti pe asize anba lavarang e Tiza ti'n kit son balye pour rode akfer i ti pe apel li. Deza, i pa ti kapab toler prezans sa zonm ki son disan pa ti ale avek ditou e labsans Madanm Biron ti zis fer keksoz pli enkyetan.

"Wi Msye?" Tiza ti demande. Ti pran tou son kourtwazi pour reste poli.

"Anmenn en pe kafe nwar pour mwan." Deryer son gro linet, lizye Msye Biron ti rouz e sa boutey Wiski obor li ti ase pour donn levidans ki i ti'n bwar. Tiza ti ale e en pe letan apre i ti retourn avek en tas kafe. Lanmen Biron ti tarde lo sa ki pour li e Tiza ti tir son lanmen.

"Ou en zoli pti fanm ou en?" i ti dir e Tiza ti ganny maloker. I ti devire pour ale me en lanmen ti atrap li dan son leren. I ti sey tire me Biron ti for.

"Initil ou reziste, Madanm pa la," i ti dir an riyan. Loder lab-wason ti monte e Tiza ti anvi rann.

"Msye arete!" i ti kriye e i ti sey detas son lanmen. Biron ti riy plis ankor.

"Pa dir mwan pa mank ou en pti pe lafeksyon apre tou sa letan ou Msye in kit ou." Tiza ti'n deza rakont Madanm Biron tou son zistwar. Alors Msye osi ti konnen. Tiza ti reste trankil. Enpozib reziste en dimoun avek en tel lafors. I ti priye ki Madanm Biron ti ava retournen me i pa ti pe vini avan midi e la i ti ankor 10 er.

"Msye, ase zwe. Mon annan ase louvraz pour fer," i ti sipliye.

"Akoz ou repous mwan? Akoz mon'n vye? Larzan mon annan, gete." I ti larg lanmen Tiza pour tous son pos. Lanbeli donner, Tiza ti tay anndan. Me Biron ti dir en betiz e vini deryer li. Tiza ti tay dan lakwizin. Zis konman i ti pe al tak laport, Biron ti antre. I ti kwens Tiza dan basen e atrap li dan son leren. Tiza ti per. I ti pe tranble. Dan en leta koumsa en zonm ti kapab fer plen keksoz e Tiza pa ti oule vin en viktim. I ti get lo basen. Ti annan en ver. I ti atrape.

Labous Biron ti'n ariv obor son figir. Nek Tiza ti lev ver e avek tou son lafors, i ti port sa lo son latet. Ver ti kase.

"Ayoyo!" avek en kri douler, Biron ti larg li. Disan ti pe koule. Tiza ti'n sirprann. I pa ti'n tap pour sennyen. Ki i pou fer? Biron ti ape aprezan maltret li. I ti asiz ater e dir gro, gro betiz. Son lafors ti'n afebli e i ti pe plenny son soufrans latet. Tiza ti santi en gran lafreder dan li. I ti bese pour ed son bouro kan sa Msye ti dir,

"Les mwan pti salte. Mon pou fer ou peye e ou a pey ser." Avek sa i ti leve pour al lav son figir ek son blesir. Tiza ti net-way ater e i ti al zet bann morso ver lwen, pour evit kestyon Madanm.

Letan Madanm Biron ti arive apremidi, Tiza pa ti rakont li nanryen. I ti kanmi ki Biron ti'n fer sa e taler Madanm ti a krwar ki li ki ti'n rode. De trwa minit apre, Madanm ti kriy li,

"Tiza, tay en pti kou laboutik. Msye i bezwen en bout plaster. I'n tap son latet avek bor lafnet e i'n koupe." Tiza ti pe en gro lanvi riye e i ti ale. Alors se sa zistwar ki i ti'n rakont son madanm. I ti sir ki zanmen Biron ti pou oule sey keksoz koumsa ankor. Koze pa ti nanryen. Li, Tiza i ti a montre li ki i ti en fanm onnet. Larzan koumsa pa ti enteres li. I ti'n abitye napa e pa Biron ki ti pou donn li ekstra. Larestan apremidi ti deroul san okenn lensidan e Biron ti evit Tiza otan ki i ti kapab. Sak fwa Tiza ti war sa plaster lo son fron i ti riy dan limenm. Biron li ti vir laba.

Aswar, letan i ti litousel dan son lasanm, Tiza ti revwar tou sa ki ti'n pase. Ti aprezan ki i ti santi en gran limilyasyon, en gran laont lo sa ki ti'n ariv li. I ti ankoler. Ankoler kont Gilber ki ti'n kit li koumsa, ankoler avek Biron ki ti krwar ki i ti en fanm bon marse. Son lakoler ti plis ki i ti kapab manz anndan e i ti plere. Ti aköz son mari ki i ti pe pas dan tousala. Pour li ti'n fasil, pran son lenz kite ale. I pa ti'n ni vire pour gete ki zot ti pou devenir. Me li, i pa ti kapab fer parey. I pa ti kapab zis ale e kite. Non, li i ti bezwen travay, sonny son zanfan e azir koman pivo sipor. Si i pa ti'n fer sa, kimannyer ti pou ete?

"Gilber, i ti kriye dan son ladetres. Akoz ou'n fer sa?" Mon ankor kontan ou, e nou bezwen ou. Gete la, mon paret en fanm for e kouraze, me mon'n en target pour en zonm ris e dezagreab. Si ou ti la, tou ti ava diferan."

Ti mank Gilber kot lakour. Zot ti manze, bwar e viv, me en zonm ti en zonm e sot kot ou anvi i nesaser dan en fanmiy. Si Gilber ti la, li Tiza, i pa ti pou bezwen al travay. I ti ava okip son lakour pli byen san fye tro lo zanfán.

Tiza ti kontinyen plere. Lizour i ti dir e brav e son vizaz determinen ti kasyet son lafebles entern. Lannwit, i ti montre tou sa lafebles aköz ti napa personn pour war li. I ti mank sa lafeksyon ki li i ti pe donn son zanfán. I ti mank konfor ek sekirite ki prezans Gilber ti donn li. Gilber ti parey en zavoron dan en bato san lavwal. Gilber ki ti'n merit kapitenn lo sa voyaz, non pa li. Ansanm zot ti a'n reisi konbat tou lobstak, me litousel ti difisil, parfwa preske enposib. Tou dimoun ti pe dir,

"Kouraz, kouraz." Wi, i ti paret kouraze me personn, personn pa ti konnen ki ti annan dan son lespri, dan son leker. I ti bezwen Gilber e sa ti en fe. Ler Gilber ti'n ale, lanmwatye son lafors ti'n ale.

"Vini, Gilber, vini," i ti dir pour santyenm fwa.

Sapit 11

Zafer pa ti pe mars tro byen ant Gilber ek Elenn. Pandan de trwa zour, zot ti reste nek dispit tanzantan. Gilber ti'n komans fatige.

Avan, tou ti byen. Zot ti desann ansanm pour al travay dan bomaten, zot ti zwenn ler dezennen e aswar zot ti mont ansanm. Gilber ti kwi manze e Elenn ti detann li avek liv, oubyen ti penn son zong. Sa pa ti fatig Gilber avan. Pour li ti en plezir war Elenn prop. I pa ti kontan fer louvraz lakour me sa pa ti en problemm. I ti fer en pti pas balye dan Sanmdi e rar zot ti la, alors akfer fatig zot avek lakaz?

Me depi de trwa zour, Gilber ti'n ganny ase. I ti realize ki Elenn ti pe fye tou lo li. Li, dan tou son lafatig travay aswar, i ti oblize kwi manze, lav lasyet e donn manze koson. I ti konpar Elenn avek Tiza. Tiza ti'n tou pour li, pour son zanfán, son lakour. Li, Elenn ti pour zis lanmizman ek labiyman. Dan aswar ler i ti arive, Gilber ti okip en pe son pti zarden ek deor lakour zot de Mark e apre i ti repoze. I ti war manze pare, lenz drese e ranmase e tou keksoz an ord. La kot Elenn i ti bezwen pas en pti karo vit vit lo son lenz travay. Elenn pa ti kontan drese. Lave ti annan en fanm alors sa pa ti en problemm. Gilber ti konmans mank son pti lakour prop, son lakaz toultan an ord e klate, son lenz byen okipe, son zanfán.... e sirtou, Tiza.

En Sanmdi lo pti apremidi i ti pe asize anba lavarang. Elenn ti pe lir. Gilber ti pe reve. I ti pe mazin Maksim. La dwatet i'n gran e i ti pe konmans byen koze. Son panse ti vir lo Lina. Ki i ti pe fer? Mark, eski i ti pe kontinyen okip lakour? E Tiza kimannyer i ti pe devenir avek sa trwa zanfan? I ti pe travay me aprezan i ti'n nepli war li, aköz? Petet i ti malad? Sa bann mazinasyon ti trakas Gilber. I ti soupire. Elenn ti demann li,

"Ki i ariv ou? Ou annwiye? Annou al anmiz en kou."

"Mon pa anvi al anmize," Gilber ti anvi kriy avek Elenn, dir li ase fatig li. I ti'n nepli kapab toler sa bann kondisyon. Toutakou, i ti realize tou sa ki i ti pe manke. Son fanmiy, son fanm! Wi, i ti'n vreman mal azir. I ti'n krwar ki avek Elenn i ti a'n konn en zoli lanmour, me sa ti zis pour en pti letan. Labote sipersiyel ti kasyet tou. Elenn ti parey en latonm. Deor zoli fler, me anndan en karkas, san lavi! Sa bann makiyaz an tro ti pe kasyet en dimoun dir e san okenn lafeksyon, sa lafeksyon ki Tiza ti'n abitye bern li avek.

"I telman diferan avek Tiza," Gilber ti dir. La i ti a voudre ranmas tou son keksoz, retourn kot li, me eski Tiza ti pou aksepte li? I pa ti pou blanm li si i ti refiz li. Petet i ti'n menm ganny en lot dimoun. Petet in ti'n fini bliy li. Sa bann 'petet' ti pe tourn an ron dan latet Gilber.

Ti rar pour en zonm plere me la ti sanmenm ki Gilber ti anvi fer. En remor-d-konsyans ek en gran vid ti pe pez kot son leker e i ti leve pour al anndan. Elenn ti swiv li. I ti antre dan lasanm.

"Elenn," Gilber ti dir,

"Mon bezwen koz avek ou, " e la Gilber ti devid son leker. Lekspreyon Elenn ti sanze. Lakoler, laraz, answit laenn. I pa ti oule krwar sa ki Gilber ti ape dir li.

"Mon pe retourn kot mwan. Mon ti krwar mon kontan ou, be pa sa kontan. Mon lakour, mon zanfan ek mon fanm i tro ser pour mwan."

"Kwa? Ale? Be mwan? Lekel ki pou fer louveraz? Gilber ti soke.

"Fer louveraz?" Alors Elenn ti ape servi li? Kimannyer i ti'n kapab telman bet koumsa? Erezman son lizye ti'n ouver atan. Les Elenn, i a rod en lot bourik. Se li, i ti'n ganny trete koman en imen, isi i ti en bef.

"Dir sa ki ou oule, Elenn. Mon regrete ki in fini koumsa me mon pa kapab dir ki mon pa soulaze ki in fini." Elenn ti nepli nobou kontrol son laraz. I ti debout e kriye,

"Ale, ale. Retourn kot ou lakaz, ou bann piti pe fer tapaz tou lazournen, ou fanm ki pa ni konn sanze."

"E, tir mon fanm ladan, ek mon piti tou. La nou de ki pe koze. Mon'n war ki kalite dimoun ou ete. Orevwar Elenn."

Gilber ti ranmas tou son bann lenz. I ti'n fini fer son desizyon. La, ouswa zanmen. Les li si Tiza ti a pous li, si i ti a met li dormi deor. I ti a seye, seye ziska i ti ava reisi. Soley ti'n konmans bese letan Gilber ti kit lakaz Elenn. Elenn ti ankore pe maltret li, pe ensilte li, me tou son bann parol ti perdi dan ler. Gilber pa ti santi nanryen pour li. Dan son lespri ti annan en sel destinasyon, en sel bi. Son leker ti leze ler i ti anbank dan bis. Enn de pasaze ti pe donn li ban regar kirye, me i pa ti pran okenn ka avek zot. Larou bis ti kriy,

"Tiza, Tiza, Tiza" e distans ti rakoursi anmezir ki i ti ape repet sa non.

Fernwanr ti pe fer ler Gilber ti mont sa pti santye ki i ti'n aret monte plizyer mwan pase. Son leker ti pe bat for e son latet ti fermal. Son lespri ti en melanz lemosyon e son lipye ti

oule zet li ater. I ti get otour li. Dan sa labrin, i ti apersewar zerb, zarbis me kouler ti mel enn dan lot. I ti get devan li. Lakaz ti debout byen fyer, pe met o defi sa labriz ek sa lannwit. Gilber ti pe aprozé. Lalimyer ti alimen anndan.

I ti tann koze. Ti pran tou son kouraz pour li kriy,

"Bonswar Msye Madanm!" i ti dir,

"Msye," koman en prekasyon. La, par son prop lafot, i ti parey en etranze devan son prop lakaz. Ki sa ki i ti pe esper li? Konversasyon ti koupe anndan. Zot ti'n rekonnet son lavwa. Gilber ti debout lanmenm.

"Gilber!" lavwa Tiza ti enkontrolab. Gilber ti war son figir dan lalimyer. Pour en pe letan i pa ti bouze. Sa figir, plen avek lafatig, ti'n vyeyi, me sa zoli lizye tann e mouye ti ankòr touzour parey.

"Tiza!" Gilber ti dir. San dir ankòr en mo, i ti larg son sak ater e may son fanm. Tiza ti plere, en milyon santiman rezerve anndan li ti sape. Gilber ti les li e ti kares son ledò. Zanmen, zanmenm i ti'n ekspekte en retòr koumsa. Limenm i ti fer tou pour anpes son larm koule.

Finalman, i ti larg Tiza e get li. Tiza ti fer en sourir. Leker Gilber ti fermal. I ti get anndan. Mark, Lina ek Maksim ti'n debout konmsi paralize. Lina ti premye pour kriye,

"Papa!" e i ti tay kot li. Gilber ti antre. I ti may son fiy e anbras li. Lina ti telman kontan ki parol pa ti sorti. Nek i ti get son manman, son papa e i ti riye. Gilber ti vir lo Mark pour anbras li, me Mark ti devire e tay anndan. Gilber ti pe al apre li, me Tiza ti dir,

"Les li!" Gilber ti bese e pran Maksim ki ti pres pour konmans kriye. Sa deranzman soudan ti'n fer li efare, me letan son

papa ti pran li, i ti santi ki sa ti en lanmen son prop disan e i ti reste trankil.

"Asize." Tiza ti dir. Li osi, i ti'n ganny en sezisman. I ti kanmi e ti parey ler i ti'n zwenn Gilber premye fwa. Tou son manm ti pe tranble e son leker ti pe bat for. Lina ti asiz obor lebra fotey, konmsi zanmen son papa ti'n kit li, mannyer i ti ape azir.

Gilber pa ti kapab koze. En boul ti'n formen dan son lagorz e sa ti blok tou sansasyon parol. Finalman Tiza ti leve,

"Mon pe al get Mark. Koz touzour avek manrmay." Mark ti lo son lili. Ti napa okenn lekspresyon lo son figir e Tiza ti enkyet. I ti asiz obor li.

"Mark, ki i arive?" Mark ti vir avek miray. I ti ankoler.

Son papa ti'n vini konmsi zot zot ti oblize resewar li, konmsi tou sa ki i ti'n fer pa ti'n afekte zot. I pa ti konpran reaksyon son manman.

"Mark get mwan." I ti obei.

"Akoz ou'n fer sa?"

"Ki mon'n fer?"

"Ou'n tret ou papa konmsi ou pa'n anvi war li."

Mark ti asize e fikse son manman. I ti pe tranble avek lakoler.

"Manman, i pa'n ase fer ou, fer nou? Akoz i pa reste avek Elenn?"

"Ou ti konnen alors?"

"Wi, Manman e si ou osi ou ti konnen, akfer ou'n les li retournen?"

"Mark, nou bezwen ou papa isi. Si ou konnen tou sa ki mon'n pas ladan!" En keksoz dan ton koze Tiza ti fer Mark get li. I ti dir,

"Manman, ki ou oule mon fer?"

"Koz avek ou papa."

"Si ou dir mwan, mon a fer li. Selman pa krwar ki mon pou enteres mwan avek li. Mon a koze ler fodre. I pa ti fatig li avek nou, prezan ler Elenn in pous li, i a vini." Avek sa, i ti leve lo lili e al dan salon. Tiza ti swiv li.

"Bonswar Papa!" Mark ti dir e i ti al asiz dan en kwen li tousel. I pa ti zwenn dan bann riye ek koze lezot e son lakoler ti ogmante anver Lina ek son manman ler i ti tann zot pe koze byen avek Gilber.

Sa swar, tou konfesyon ti fer. Gilber ti demann Tiza pardon e ti rakont li tou sa ki ti'n arive. An retour, Tiza ti dir li tou sa ki ti'n pase, kimannyer i ti'n konbat avek lavi. Ti annan ki ti fer Gilber onte pour son konportman, ti annan ki ti fer li plere e ti annan ki ti fer li ay son lekora. Me Tiza ti pardonn li tou. Pour li, annan Gilber la avek li ti ase e i pa ti anvai tann nonm lepase. Pour li sa ki ti'n arive ti'n fini e ti annan e nouvo lavenir pour zot. En lavenir ki ti promet bon keksoz, vi ki tou le de ti'n ganny leksperyans. Tiza ti sir ki Gilber pa ti pou zanmen fer ankora sa ki i ti'n fer.

Ler i ti dan lebra Gilber pour dormir finalman, Tiza ti santi tou son traka ek lenkyetid kit li. Sa lanmour ek sekirite ki i ti'n manke pour sitan lontan aprezan ti retourn kot li e li anvai li avek en nouvo santiman. Wi, i ti kontan Gilber e zanmen i ti pou kapab donn person sa lanmour. Zot lanmour ti spesyal e inik. E nanryen pa ti pou repran li. Elenn ti'n zis reisi rann zot lanmour pli solid e zanmen person ti pou detrir li ankora.

Sapit 12

La ki Gilber ek Tiza ti'n retrouv kanmarad, tou le de ti ere. Me sa lazwa ti bloke par en sel keksoz, lendiferans Mark anver son papa. Tiza ti santi li desir an de. En bout son leker ti pour son mari, perdi e retournen. Lot bout ti pour son garson ki ti'n toulta siport e konsol li. I ti'n esey an ven anmyel Mark pour reaksept son papa. Letan Gilber ti koz avek li i ti reponn, me zis par lapolites ek lanvi fer plezir son manman.

Gilber osi ti soufer, me i ti pe pran sa koman en pinisyon pour sa ki i ti'n fer. Souvan i ti sey flat Mark me regar arogan e ostil son garson ti fer li mazin de fwa avan fer keksoz. An plis, i ti konnen ki Tiza osi ti pe sey fer plezir tou le de e sa ti trakas li. Tanzantan, i ti war son Madanm pe asize dan mazinasyon, son lespri torture. Dan bann letan koumsa ni parol tandres son mari pa ti servi. Tiza ti demann dan limenm kan son soufrans ti pou fini. I ti'n touzour mazin ki ti a fini si en zour Gilber ti a retournen me i ti'n tronpe. Enn ler, i ti a voudre ki lespri Mark ti a parey sa ki pour son ser, me sak dimoun ti diferan. Si Lina ti ankoler vitman, i ti osi bliy e pardonn vitman, me Mark ti rankinen e en keksoz pa ti efas fasilman dan son lespri. I ti zis priye ki en zour keksoz ti ava retourn normal. Enn ler, Tiza ti mazin ki i ti ava fer Gilber ale, koumsa Mark ti ava sorti dan son kokiy. Parfwa i ti menm refize manze e i ti boude. Tiza ti per ki son travay lekol ti ava afekte. Me si Gilber ti ale, petet i ti ava reganny gou viv. Sa pa ti en desizyon fasil pour

pran e Tiza pa ti anvi pran li osi. Madlenn ti'n dir li ki zanf an i bliy vitman me pa Mark.

Madlenn ti ankore en sours sekour pour Tiza, menm si aprezan i ti'n aret vey Maksim. Tiza ti'n kit travay kot Madanm Biron permanan, me i ti al lav son lenz tou le de swar letan manrmay ti arive apre lekòl. Sa pti larzan, avek saler Gilber ti fer zot viv byen. An gro, lavi ti'n repran son gete normal me avek zis problem Mark.

* * * * *

Desten i zve son rol dan lavi e parfw a i entersedes pour aranz keksoz. Parey dimoun i dir, 'en dimal pour en dibyen.'

Ti en Dimans apremidi. Lafanmiy Siris ti pe pronmnen parey labitid. Tou le Dimans zot ti abitye fer en pti pronmnad ansanm depi ler Gilber ti'n retournen. Mark pa ti mars avek zot. I ti prefere mars lot kote semen. Zot ti'n ariv obor krwaze semen e zot ti pe al traverse pour al obor lanmer. Avek sa letan so, ti demande en ler lanmer. Zot ti debout pour esper lanbeli koup semen. Toutakou, Maksim ti larg lanmen Gilber e i ti taye. Tiza ek Lina ti kriye. En loto ti pe vin vit. En aksidan ti inevitab. Me vit Gilber ti azir! I ti sot dan semen e avek son lanmen, i ti pous Maksim dan brousay. Zis a tan! Loto ti mank li, me i pa ti mank lazanm Gilber. I ti tonm ater lo semen. En kriye fren, en kri douler e apre tou ti trankil.

Sa drayver ti debarke pour get son viktim. Trafik ti arete. Tiza ti tay kot Gilber an tranblan,

"Ou'n ganny bokou dimal?"

"Non, lavwa Gilber ti tranble en pe. Son figir ti pal,

"Selman i fermal."

Mark ti'n taye pour anmas Maksim ki ti'n tro soke pour plere. I ti egzamin li. Apar ki enn de grife lo son lazanm ek lebra ek en blesir lo son latet, i pa ti'n tro ganny afekte. Mark ti anmenn li kot son manman. Drayver loto ti pe koze. I ti dir,

"Madanm, mon ava anmenn zot lopital. Annou al avek avek mwan."

E la Tiza ti ede pour fer Gilber anbarke, ti pran Maksim e zot ti ale. Mark ek Lina ti retourn kot zot. Personn pa ti dir nanryen an alan. Mark ti pe reflexir. I ti'n war sa fason ki son papa ti'n sot dan semen pour sov lavi son pti frer, san okenn krent pour son prop lavi. Deza, i ti regret lafason ki i ti'n tret Gilber. Si i ti pare pour sakrifye son lavi pour Maksim, i ti a'n fer li pour zot tou e sa pa ti vreman en Papa?

Anviron enn er-d-tan apre, en taksi ti arive avek Tiza, Gilber ek Maksim. Lina ek Mark ti tay deor pour zwenn zot. Gilber ti ankore en pe pal, me i ti pe marse avek led Tiza e son lipye ti'n bande. Tiza ti eksplik zot ki ti'n zis tap for, e ti napa nanryen kase. Maksim osi ti annan en bandaz lo son lazanm ek latizann rouz lo latet. I ti pe dormi. Lina ti pran li.

"Oli sa drayver?" i ti enformen.

"I'n bezwen al raport aksidan. Demen nou osi nou pou bezwen donn en rapor." Tiza ti ed Gilber anndan e ti al rod larzan pour pey taksi.

Tou sa letan, Mark pa ti dir nanryen. Aprezan i ti get son papa. I ti anvi tay kot li, may li e demann li pardon, me ti annan tro bokou dimoun e i ti kanmi. Tiza ti remark sa bann regar ki Mark ti pe donn Gilber detanzantan e menm si i ti ankore en pe soke par sa lensidan pli boner, son leker ti rezouir. I ti konnen sa ki Mark ti pe mazin e i ti konnen ki i ti pe vey en lokazyon pour rekonsilye avek son papa.

Aswar apre dinen, Gilber ti dir ki i ti anvi al repoz boner vi ki son lazam ti en pe fermal. Mark ti sezi sa loportinite.

Lina ek Tiza ti pe zwe avek Maksim ki ti'n leve e li i ti fer sanblan i ti pe al dormi. Son papa ti lo lili, son lazam blese anler lo en zorye. Mark ti apros li. I pa ti alim lalimyer, i ti santi li pli alez pour dir sa ki i ti annan pour dir dan fernwanr. I ti asiz obor lili.

"Papa?"

"Wi, Mark." Lavwa son papa ti plen avek tandres. Mark ti etonnen. I ti'n ekspekte son papa refize koz avek li.

"Ou lazam i fermal?" Gilber ti riye.

"Pa tro, en pti pe angourdi. Sa bandaz ki fer sa . La mon parey en torti." Mark ti riye. I ti anvi koze. I ti ezite.

"Papa."

"En?"

"Mon ti krwar ki Maksim ti'n fini ganny tape. Me ou osi ou vit en?" Ankor enn fwa, Gilber ti riye.

"En zonm fodre i lo alert toultan. Mazin sa ler ou gran. Mwan mon ti a kapab siport en aksidan, me Maksim i tro pti."

"Papa eskize mon ti ankoler avek ou." La, aprezan i ti'n nobou dir sa ki i ti ape tenir. Gilber ti santi li touse par sa bann parol. I ti konnen ki leskiz ti keksoz pli difisil pour demande. I ti'n deza pas ladan limenm. I ti tap Mark lo son zepol e i ti fyer. Mark ti ankor en zanfman fizikman, me mantalman i ti'n devlope. I ti en pti adilt lo lespri.

"Napa problem, mon'n merite pour sa ki mon'n fer. Mon promet ou, parey mon'n promet ou manman ek ou ser ki zanmen sa pou ariv ankor."

Mark ti konnen ki tou sa ki son papa ti pe dir li ti vre. Aprezan, ki i ti'n larg son pwa, i ti santi li byen. Zot de Gilber zot ti kontinyen koze parey zot ti'n abitye fer lontan. Zot ti diskit poul, zarden, loto ensi-d-swit, tou topik ki ti enteres bann zonm. Zot ti sitan abzorbe dan zot konversasyon ki zot pa ti war Tiza ler i ti antre. Ler zot ti tann lili krake zot ti sote. Tiza ti alim lalimyer. Mark ti en pe kanmi.

Kimannyer son manman ti pou reazir? Me Tiza ti dir an ryan, konmsi i pa ti'n remark nanryen,

"E ou la maladi, ou pa ankor dormi?" Apre i ti adres Mark,

"Garson ler vizit in fini, demen ou a vini." Mark ek Gilber ti riye e Mark ti bese pour dir 'Bonswar' son papa. Tiza ti get li kot pe ale e dan leker en manman ti annan en lazwa ek en gran soulazman. Son voyaz long, dir e ranpli avek tanpet ti'n terminen. Anfen i ti'n ariv dan por, sen e sof, fatigue me kontan. I ti'n sirmont tou e i ti ere.

Deor, lannwit ti'n fer e lalin ti pe klere. Son lalimyer ti pas atraver rido e ti anvoy en pti laklerte anndan. Sa lalimyer ti osi antre dan senk leker e ranpli zot avek lape ek trankilite. Dan sa silans Gilber ek Tiza ti pe koz dousman e ti pe fer plan pour zot lavenir. En lavenir ki ti promet bokou bon keksoz, en lavenir ranpli avek lanmour, boner ek prosperite...